

Inspectie Veiligheid en Justitie
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Reclassering Nederland regio Rotterdam

Doorlichting

Inhoudsopgave

	Voorwoord	4
	Samenvatting	5
1	Inleiding	12
1.1	Aanleiding	12
1.2	Objectbeschrijving	12
1.3	Doel- en probleemstelling	13
1.4	Onderzoeksaanpak	15
1.5	Leeswijzer	16
2	Rechtspositie en omgang	17
2.1	Bevindingen	17
2.1.1	Identiteitsvaststelling	17
2.1.2	Informatieverstrekking	17
2.1.3	Functioneren beklagregeling	18
2.1.4	Privacy	18
2.1.5	Omgangsvormen	19
2.2	Conclusies, oordelen en aanbevelingen	19
3	Advies	21
3.1	Bevindingen	21
3.1.1	Instroom adviesopdrachten	21
3.1.2	Opstellen reclasseringsadvies	22
3.1.3	Kwaliteit reclasseringsadvies	23
3.1.4	Controle van het reclasseringsadvies	24
3.1.5	Afronding reclasseringsadviezen	24
3.2	Conclusie, oordelen en aanbevelingen	26

4	Toezicht	29
4.1	Bevindingen	29
4.1.1	Start van het toezicht	29
4.1.2	Invulling van het toezicht	31
4.1.3	Afsluiten van een toezicht	35
4.2	Conclusies, oordelen en aanbevelingen	36
5	Gedraginterventie	39
5.1	Bevindingen	39
5.1.1	Randvoorwaarden	39
5.1.2	Uitvoering gedragsinterventies	40
5.2	Conclusie, oordelen en aanbevelingen	41
6	Werkstraf	43
6.1	Bevindingen	43
6.1.1	Randvoorwaarden	43
6.1.2	Uitvoering werkstraf	44
6.1.3	Afronding werkstraf	46
6.1.4	Veiligheid	46
6.2	Conclusie, oordelen en aanbevelingen	47
7	Organisatieaspecten en veiligheid	50
7.1	Bevindingen	50
7.1.1	Reorganisatie	50
7.1.2	Personeelsvereisten	51
7.1.3	Communicatie	51
7.1.4	Integriteit	52
7.1.5	Evaluatie	52
7.1.6	Veiligheid	53
7.2	Conclusie, oordelen en aanbevelingen	54
8	Slotbeschouwing	56
	Bijlagen	
I	Afkortingen	59
II	Bronnen	60
III	Inspectieprogramma	62

Voorwoord

De Inspectie Veiligheid en Justitie heeft in de periode van 8 april 2014 tot en met 23 april 2014 een doorlichting uitgevoerd bij Reclassering Nederland (RN) regio Rotterdam. Het doel van de doorlichting is om na te gaan wat de kwaliteit van taakuitvoering is op het gebied van de sanctietoepassing.

De Inspectie VenJ trof een organisatie aan die zich centraal opstelt in de strafrechterketen en intensief samenwerkt met verschillende ketenpartners. Zo lopen er in de regio verschillende pilots en projectgroepen om de reclasseringsproducten en de ketensamenwerking te verbeteren.

Het algemene beeld van RN regio Rotterdam is overwegend positief, zeker wat betreft de reclasseringsadviezen en de gedragsinterventies. De meeste verbeterpunten hebben betrekking op de uitvoering van de toezichten. Daarnaast behoeven de hoge instroom en de oplopende doorlooptijden van de werkstraffen extra aandacht.

RN regio Rotterdam is intern voortvarend aan de slag gegaan met de landelijke reorganisatie van Reclassering Nederland. De Inspectie VenJ heeft geconstateerd dat er binnen de organisatie verschillende werkwijzen ontstaan om de kwaliteit te kunnen borgen. De vrijblijvende collegiale toetsing – in combinatie met de bevinding dat de kwaliteit van de reclasseringsproducten nog niet overal op orde is – brengt kwetsbaarheden met zich mee, die de Inspectie VenJ met belangstelling zal blijven volgen.

De doorlichting van RN regio Rotterdam is de eerste van drie doorlichtingen van de reclasseringsorganisaties in de regio. Hierna zal de Inspectie VenJ in de regio Rotterdam doorlichtingen uitvoeren bij Bouman GGZ en het Leger des Heils.

J.G. Bos
Hoofd van de Inspectie Veiligheid en Justitie

Samenvatting

De Inspectie Veiligheid en Justitie (hierna: de Inspectie VenJ) houdt toezicht op de taakorganisaties op het domein van het ministerie van Veiligheid en Justitie. De Inspectie VenJ onderzoekt of organisaties die op deze terreinen werkzaam zijn hun werk op de juiste manier uitvoeren.

Eén van de taken van de Inspectie VenJ is het houden van toezicht op een deel van de strafreketen: de sanctietoepassing. De Inspectie VenJ beoordeelt hiervoor onder meer met een zekere regelmaat reclasseringsorganisaties op hun functioneren.

Het onderzoek

De Inspectie VenJ heeft in april 2014 een deel van Reclassering Nederland (RN) Zuid-West doorgelicht, te weten RN regio Rotterdam. Vanwege de omvang van RN Zuid-West, beperkt de Inspectie VenJ zich in deze doorlichting tot de units die binnen het arrondissement Rotterdam werkzaam zijn.

Het doel van deze doorlichting is om na te gaan wat de kwaliteit van de taakuitvoering van de reclasseringsorganisatie is op het gebied van de sanctietoepassing. De centrale onderzoeksvraag van deze doorlichting luidt daarmee als volgt:

”Wat is de kwaliteit van de taakuitvoering van RN regio Rotterdam op het gebied van de sanctietoepassing?”

Om de taakuitvoering, conform de geldende wet- en regelgeving en vastgesteld beleid, te onderzoeken, benoemt de Inspectie VenJ een aantal aspecten. Dat zijn achtereenvolgens de rechtspositie van cliënten, maatschappelijke reïntegratie, maatschappijbeveiliging, veiligheid en de daarmee samenhangende organisatieaspecten. De aspecten maatschappelijke reïntegratie en maatschappijbeveiliging zijn omvangrijk binnen het gehele reclasseringsproces, daarom zijn deze opgesplitst naar taakspecialisme. De Inspectie VenJ heeft ervoor gekozen om de meer overkoepelende en randvoorwaardelijke aspecten – te weten rechtspositie en organisatieaspecten/veiligheid – in twee aparte deelvragen op te nemen, en de overige deelvragen te wijden aan de taakspecialismen. De probleemstelling valt daarmee uiteen in de volgende deelvragen:

Wat is de kwaliteit van de taakuitvoering van RN regio Rotterdam ten aanzien van:

1. De rechtspositie van en omgang met cliënten?
2. Het taakspecialisme advies?
3. Het taakspecialisme toezicht?
4. Het taakspecialisme gedragsinterventie?
5. Het taakspecialisme werkstraf?
6. De organisatieaspecten en de veiligheid?

Voor de doorlichtingen van de reclasseringsorganisaties is het 'Toetsingskader reclassering' (april 2014) opgesteld¹. Het toetsingskader geeft aan welke aspecten van het functioneren van organisaties de Inspectie VenJ in haar onderzoek betreft, welke criteria daarbij als uitgangspunt dienen en in welke normen of verwachtingen de criteria geoperationaliseerd zijn. Tijdens de doorlichting zijn al deze aspecten onderzocht, en is gebruik gemaakt van document- en dossieronderzoek, observaties en interviews.

Taakuitvoering RN regio Rotterdam

Algemeen

De Inspectie VenJ is overwegend positief over de wijze waarop RN regio Rotterdam invulling geeft aan haar reclasseringstaken. De Inspectie VenJ trof een organisatie aan waarin medewerkers met een grote mate van openheid en gedrevenheid werkzaam zijn. Er zijn echter ook diverse aandacht- en verbeterpunten geconstateerd. Daar waar nodig doet de Inspectie VenJ aanbevelingen.

Reorganisatie

Vanwege de ingrijpende gevolgen van de reorganisatie die bij Reclassering Nederland heeft plaatsgevonden, vindt de Inspectie VenJ het van belang om eerst stil te staan bij de stand van zaken hieromtrent. Mede omdat dit ook van invloed is op een aantal oordelen.

RN regio Rotterdam is per 1 januari 2014 opgegaan in de grotere regio RN Zuid-West. Ook zijn er personele veranderingen doorgevoerd – waaronder het wegvallen van de werkbegeleider – en legt de organisatie de verantwoordelijkheid laag in de organisatie, namelijk bij de reclasseringwerkers. De medewerkers uiten zich verschillend over hun beleving van deze 'RN 2.0-filosofie'; een voordeel betreft volgens hen de snelheid waarmee producten kunnen worden afgedaan. Spannend – een aantal noemt het risicovol – is volgens hen daarentegen de vrijblijvendheid (op basis van het professionele oordeel) of een dilemma wordt besproken of een rapport wordt gecontroleerd, maar ook de kunde om feedback te geven en te ontvangen. De Inspectie VenJ is desalniettemin positief over de geluiden die zij verneemt dat medewerkers een veilige collegiale werksfeer ervaren.

RN regio Rotterdam is voortvarend met de reorganisatie aan de slag gegaan. Er is voor gekozen om elke unit zelf te laten bepalen hoe zij aan de collegiale toetsing vorm geeft. De Inspectie VenJ ziet hierdoor verschillen in werkwijzen ontstaan. Dit is in beginsel niet slecht, maar de Inspectie VenJ acht het wel van belang dat deze verschillen zichtbaar blijven. Aanbevelenswaardig is dan ook monitoring van de verschillende werkwijzen, waaronder de collegiale toetsing, en daarmee evaluatie en indien nodig aanpassing van de werkwijzen.

Het is voor de Inspectie VenJ nog te vroeg om na de recente reorganisatie te kunnen beoordelen of met de huidige werkwijzen, in combinatie met de vereiste professionaliteit van de

¹ Zie voor het volledige toetsingskader de website van de Inspectie VenJ (www.ivenj.nl).

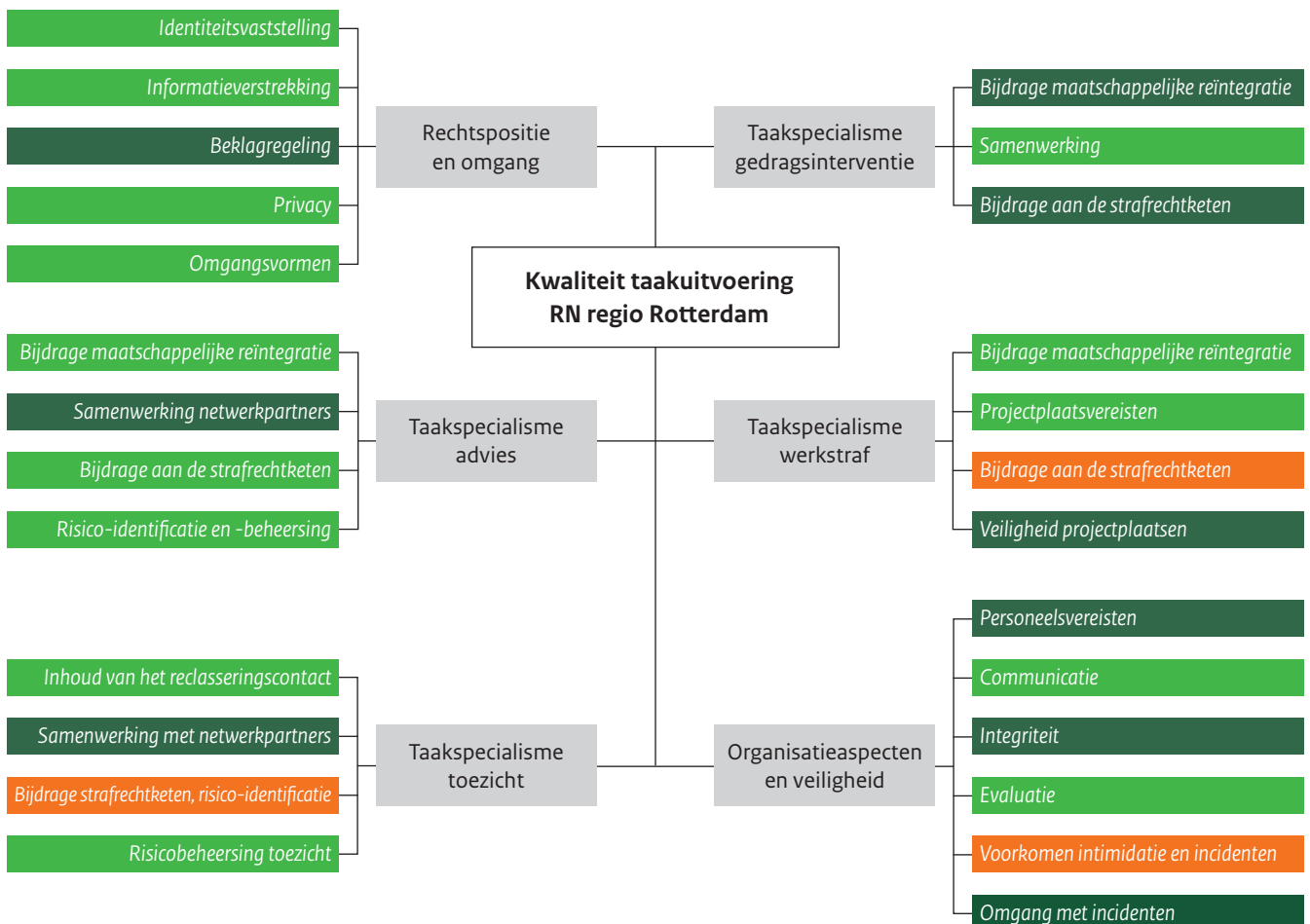

reclasseringswerker, de kwaliteit van de reclasseringsproducten voldoende gewaarborgd blijft. Desalniettemin ziet de Inspectie VenJ risico's in het op basis van 'één paar ogen' uitbrengen van rapportages – voor welk taakspecialisme dan ook – en het uitvoeren van toezicht, waar het in theorie mogelijk is dat alleen de toezichthouder hier zicht op heeft. Het kan zijn dat er op geen enkel moment een objectieve collegiale toets plaatsvindt. Dit terwijl dergelijke beslissingen en trajecten ingrijpende gevolgen kunnen hebben voor onder andere de vrijheidsbeneming van de cliënt. Het onderzoek, met name bij toezicht, laat daarnaast zien dat de kwaliteit van de registratie en verantwoording en/of de uitvoering van het toezicht, nog niet altijd op het juiste niveau is. De Inspectie VenJ acht het dan ook van belang dat RN regio Rotterdam blijvend aandacht houdt voor de gevolgen die deze ontwikkeling eventueel heeft op de kwaliteit van de reclasseringsproducten. Ook de wijze waarop de reclasseringswerkers invulling geven aan de rechtspositie van en omgang met de cliënten dient hier onderdeel van te zijn.

Oordelen

Figuur 1 laat zien hoe RN regio Rotterdam scoort op de verschillende onderdelen. De Inspectie VenJ geeft haar oordelen weer op het niveau van de aspecten en de criteria. **Donkergroen** geeft aan dat RN regio Rotterdam volledig voldoet aan de normen en verwachtingen van de Inspectie VenJ, in het geval van **lichtgroen** voldoet deze overwegend maar niet volledig, **oranje** houdt in dat RN regio Rotterdam in beperkte mate voldoet en **rood** dat deze hier niet aan voldoet.

Figuur 1. Oordeel totaaloverzicht

Ter aanvulling op figuur 1, staan hieronder de punten op de aspecten en de taakspecialismen samengevat die naar oordeel van de Inspectie VenJ respectievelijk als positief worden beoordeeld, beter kunnen of beter moeten gaan verlopen.

Positief

Op een aantal punten voldoet RN Rotterdam volledig aan de normen en verwachtingen van de Inspectie VenJ. Deze punten zijn waarneembaar in alle hoofdstukken.

Daarnaast valt op dat RN regio Rotterdam sterk de behoefte heeft om zich te blijven ontwikkelen en verbeteren. Zij doet dit door hier op creatieve en proactieve wijze mee om te gaan.

Voorbeelden betreffen de regionale handvatten voor 'Goed toezicht', het werkbeaad bij de werkstraf, de pilot bij de Binnen Beginnen-opdrachten waarmee de oplevertermijn in korte tijd indrukwekkend is versneld en de pilot in samenwerking met het OM om de tenuitvoerlegging (TUL) van niet goed lopende toezichten te verbeteren en te versnellen.

Opmerkelijk is ook de inzet om de ketensamenwerking te stimuleren en te faciliteren. In het kantoorpand van RN Zuid-West, waar de regio Rotterdam is gehuisvest, zijn meerdere netwerken en ketenpartners werkzaam. Ook de werkomgevingen voor ZSM en het veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond krijgen op deze manier vorm; hier heerst een positieve sfeer waarbij de partners samenwerken aan een gezamenlijk doel.

Kan beter

De Inspectie VenJ ziet op een aantal punten ruimte voor verbetering. Dit zijn elementen die de kwaliteit van de taakuitvoering naar een hoger niveau kunnen tillen. Allereerst valt op dat tijdens het inloopspreekuur voor cliënten die vanuit ZSM zijn doorverwezen naar RN regio Rotterdam, een QuickScan wordt afgenomen. Vanwege tijdgebrek nemen reclasseringswerkers geen RISC² af, met als gevolg dat er in deze fase ook geen gedragsinterventies worden geadviseerd. Het alternatief voor gedragsbeïnvloeding is dan doorverwijzing naar een behandeling. Het door de geïnterviewden aangegeven tijdgebrek mag geen reden zijn voor een beperking in het aanbod van – zo mogelijk passendere – interventies.

Voorts valt de werkwijze rondom de zogenaamde verdachtenmonitor tijdens ZSM op. De reclasseringsorganisaties moeten een aanvraag indienen bij de officier van justitie om informatie uit dit systeem te kunnen raadplegen. Het proces is er volgens de Inspectie VenJ bij gebaat als hiervoor een efficiëntere werkwijze wordt gezocht. Hoewel het OM eindverantwoordelijk is voor ZSM, gaat de Nationale Politie over de systeemtechnische voorzieningen. De Inspectie VenJ verwacht dat de ketenpartners dit punt gezamenlijk oppakken ter optimalisering van de werkwijze.

Ten derde zijn er twee punten die raken aan de samenwerking en overdracht tussen verschillende functionarissen. Een warme overdracht tussen adviseur en toezichthouder vindt niet standaard plaats, terwijl dit – waar mogelijk gezien de tijd die tussen de opdrachten kan zitten – van toegevoegde waarde kan zijn. Daarnaast komt het contact tussen een trainer van een gedragsinterventie en een mentor van een deelnemende gedetineerde niet altijd tot stand. Hier geldt dat terugkoppeling van het verloop van een sessie kan bijdragen aan betere inbedding van de geleerde vaardigheden.

² RISC (Recidive Inschattings Schalen) is een instrument dat op basis van criminogene factoren het recidiverisico, mogelijkheden voor gedragsbeïnvloeding en de geschikte gedragsinterventies bepaalt.

Als laatste constateert de Inspectie VenJ dat er bij een belangrijke – en al lang voorziene – ontwikkeling als de invoering van het adolescentenstrafrecht, reclasseringswerkers op het moment van invoering nog onvoldoende opgeleid zijn en zij nog onvoldoende ondersteund zijn met middelen om hierin hun verantwoordelijkheid te (kunnen) nemen.

Moet beter

De Inspectie VenJ acht het gezien de huidige werkwijze noodzakelijk dat op meerdere punten verbeteringen worden doorgevoerd en doet hier dan ook aanbevelingen. Op een aantal punten voldoet RN regio Rotterdam in beperkte mate aan de normen en verwachtingen van de Inspectie VenJ. Figuur 1 laat zien dat dit geldt voor de ‘bijdrage aan de strafrechtketen en risico-identificatie’ binnen het taakspecialisme toezicht, de ‘bijdrage aan de strafrechtketen’ binnen het taakspecialismen werkstraf, en het onderdeel ‘voorkomen van intimidatie en agressie’ dat valt onder veiligheid. Hieronder geeft de Inspectie VenJ een korte weergave van de verbeterpunten.

In het algemeen behoeft de registratie in het Integraal Reclassering Informatiesysteem (IRIS) aandacht. Uit het onderzoek blijkt dat deze niet altijd volledig is, waarbij ook de ondertekende verklaring van geen bezwaar voor het inwinnen/verstrekken van gegevens over de cliënt regelmatig ontbreekt.

Ten aanzien van de rechtspositie beveelt de Inspectie VenJ aan om de identiteitsvaststelling – conform de wet- en regelgeving – te laten plaatsvinden door middel van het verificatiestation en waar mogelijk dus met controle van biometrie (vingerafdrukken).

Voor het taakspecialisme advies behoeft de tijdige aanlevering van de reclasseringsadviezen, zowel aan het Openbaar Ministerie (OM) als aan de penitentiaire inrichting (PI) verbetering.

De meeste aanbevelingen doet de Inspectie VenJ ten aanzien van het taakspecialisme toezicht. Hoewel de cijfers over de gehele regio Zuid-West gaan, is het percentage op tijd gestarte toezichten – gerekend vanaf het moment dat de opdracht binnen is – aan de lage kant. De Inspectie VenJ acht het van belang dat RN regio Rotterdam deze toezichten binnen de daarvoor gestelde termijnen opstart. Vervolgens dienen medewerkers de ruimte te krijgen voor het afnemen van een RISC als deze bij aanvang van het toezicht nog niet voorhanden is. Voor de juiste inrichting van het toezicht is dit noodzakelijk. Daarnaast gebeurt het nu nog dat toezichtovereenkomsten laat worden opgesteld en ondertekend door de cliënt; de inzet van een voorlopige overeenkomst biedt zowel voor cliënt als toezichthouder handvatten waar er op wordt gefocust. Zowel het dynamisch gebruik van de toezichtovereenkomst, als het gebruiken van SMART-geformuleerde doelen hierin, behoeft verbetering. Evaluaties worden tevens nog onvoldoende gepland en daadwerkelijk ingezet, en voortgangsverslagen dienen conform de afspraken tijdig te worden aangeleverd bij de opdrachtgevers. Ten slotte dient RN regio Rotterdam herdiagnostiek uit te voeren wanneer de huidige diagnostiek gedateerd is of veranderingen in de casus hierom vragen.

Voor het taakspecialisme werkstraf dienen duidelijke afspraken te worden gemaakt over wat de verantwoordelijkheid voor een cluster van projectplaatsen inhoudt. Daarnaast hoort RN regio Rotterdam de projectplaatsen jaarlijks te laten goedkeuren bij het OM; in 2013 is dit niet gebeurd. De Inspectie VenJ uit voorts haar zorgen over de hoge instroom van de werkstraffen. Dit komt doordat het aantal werkstrafopdrachten vanuit het OM al langere tijd hoger is dan het aantal dat bij RN regio Rotterdam is ingekocht. RN regio Rotterdam zal dus met de huidige formatie hierop in moeten spelen, maar dit heeft gevolgen voor de doorlooptijden. Deze nemen dan ook toe en de mogelijkheden om dit grote aantal cliënten (snel) te plaatsen neemt af. Daardoor zit er veel

tijd tussen de uitspraak, de ontvangst van de opdracht en de eerste werkdag. Voor een effectieve tenuitvoerlegging van werkstraffen acht de Inspectie VenJ het van belang dat zowel het OM als RN regio Rotterdam – ieder vanuit hun eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden – maatregelen treft, teneinde cliënten tijdig een passende werkstraf uit te kunnen laten voeren. Ten behoeve hiervan heeft RN regio Rotterdam een plan opgesteld hoe zij hier beter op in kan spelen. Dit plan gaat echter uit van een instroom conform kader en richt zich op het wegwerken van de huidige wachtrij, aanpassing is nodig als de instroom boven kader blijft.

De Inspectie VenJ beveelt RN regio Rotterdam aan om cliënttevredenheidsonderzoek uit te voeren ten behoeve van de evaluatie van het reclasseringswerk.

Ten aanzien van de veiligheid, en specifiek het voorkomen van intimidatie en agressie, doet de Inspectie VenJ twee aanbevelingen. Allereerst acht de Inspectie VenJ het van belang dat RN regio Rotterdam minimale randvoorwaarden creëert voor een veilig verloop van en controle op het huisbezoek aan cliënten. Het komt nu voor dat medewerkers alleen op huisbezoek gaan en niemand hiervan op de hoogte is. De tweede aanbeveling betreft de veiligheid van locatie Dordrecht. RN regio Rotterdam onderkent reeds tijdens de doorlichting dat deze nog onvoldoende op orde zijn en is hiermee bezig. De Inspectie VenJ is zich dan ook bewust van het feit dat de betreffende locatie nog maar net in gebruik is genomen, maar benadrukt dat het van belang is dat de organisatie op korte termijn maatregelen neemt om de veiligheid(-sgevoelens) te verbeteren. Het zichtbaar ophangen van huisregels op deze locatie, het opstellen van een duidelijke werkwijze bij een alarmmelding en het oefenen van deze situaties dragen hieraan bij.

Ten slotte zijn er twee verbeterpunten die buiten de verantwoordelijkheid van RN regio Rotterdam liggen, maar aan het OM toebehoren. De Inspectie VenJ constateert dat de snelheid van het aanleveren van de vonnissen kan worden verbeterd. Dit geldt zowel voor de toezicht- als werkstrafopdrachten. Voorts behoeft de snelheid van de tenuitvoerlegging (TUL) van niet goed lopende toezichten verbetering. De staande afspraken hieromtrent – ook in relatie tot de rechtbank – zijn volgens het OM ook niet haalbaar. Onder andere om de snelheid te verbeteren, is hier reeds een pilot voor gestart. De Inspectie VenJ acht het van belang dat de betrokken partijen – in aanvulling op de pilot – de huidige afspraken evalueren, en er voor zorgdragen dat de zittingsdatum van een TUL-zitting beter aansluit op de datum van het uitgebrachte TUL-advies van de reclassering.

Dit resulteert in de volgende aanbevelingen:

Aanbevelingen aan RN regio Rotterdam

Rechtspositie

1. Creëer een wijze waarop er in een controlerende vorm aandacht blijft voor de invulling van de rechtspositie van en de omgang met de cliënt.
2. Maak conform wet- en regelgeving gebruik van het verificatiestation bij vaststelling van de identiteit van de cliënt.

Advies

3. Monitor en evalueer de kwaliteit van de reclasseringsproducten en de wijze waarop de collegiale toetsing plaatsvindt, en stel zo nodig de werkwijzen bij.
4. Zorg voor het tijdig leveren van de reclasseringsadviezen, zowel aan het OM als aan DJI.

Toezicht

5. Zorg voor volledige verslaglegging in IRIS.
6. Zorg er voor dat medewerkers ruimte krijgen voor het afnemen van een RISc bij een nieuw toezicht, wanneer deze bij aanvang hiervan nog niet voorhanden is.
7. Zorg er voor dat de toezichten binnen de daarvoor vastgestelde termijnen worden opgestart.
8. Zorg voor binnen de termijn opgestelde (voorlopige) toezichtovereenkomsten, zet deze overeenkomsten tijdens het toezicht dynamisch in en neem hierin SMART-geformuleerde doelen op.
9. Zorg dat er evaluaties van het toezicht plaatsvinden.
10. Zorg dat de opdrachtgever tijdig de voortgangsverslagen ontvangt.
11. Voer herdiagnostiek uit wanneer de huidige diagnostiek gedateerd is of veranderingen in de casus hier om vragen.

Werkstraf

12. Zorg voor duidelijke afspraken over en sturing op de taken die behoren tot de verantwoordelijkheid voor een cluster van projectplaatsen.
13. Zorg voor jaarlijkse goedkeuring van de projectplaatsen door het OM.
14. Zorg voor een snellere start van de eerste werkdag tijdens de uitvoering van de werkstraf, conform de landelijke afspraken.
15. Controleer de aanwezigheid van cliënten op hun eerste werkdag.

Organisatieaspecten en veiligheid

16. Zet in op het evalueren van het reclasseringswerk bij de cliënten, indien nodig in samenspraak met het hoofdkantoor.
17. Creëer een werkwijze waarmee minimale randvoorwaarden voor de veiligheidsbewaking van een huisbezoek zijn gewaarborgd.
18. Zorg voor voldoende veiligheid(-sgevoelens) op de locatie in Dordrecht. Hang huisregels op, zorg voor een duidelijke werkwijze bij een alarmmelding en oefen deze situaties ook.

Aanbevelingen aan het Openbaar Ministerie

1. Zorg voor een snellere aanlevering van de vonnissen, zowel bij toezicht- als werkstrafopdrachten.
2. Verkort de tijd tussen het uitbrengen van het advies TUL en de zittingsdatum voor de tenuitvoerlegging van (een deel van) het voorwaardelijk strafrestant.

Aanbeveling aan het Openbaar Ministerie en RN regio Rotterdam

1. Evalueer de huidige afspraken omtrent de inkoop van de werkstraffen, zodat RN regio Rotterdam haar capaciteit hierop kan aanpassen.

1

Inleiding

1.1 Aanleiding

De Inspectie Veiligheid en Justitie (hierna: de Inspectie VenJ) houdt toezicht op de taakorganisaties op het domein van het ministerie van Veiligheid en Justitie. De Inspectie VenJ onderzoekt of organisaties die op deze terreinen werkzaam zijn hun werk op de juiste manier uitvoeren. De Inspectie VenJ doet aanbevelingen aan de minister dan wel de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (VenJ) en aan de betrokken organisaties, signaleert risico's en draagt bij aan het leervermogen van organisaties. Zo werkt de Inspectie VenJ mee aan een veilige samenleving.

Er zijn in Nederland verschillende organisaties die een rol spelen in de uitvoering van opgelegde straffen, zoals gevangenissen, tbs-klinieken, justitiële jeugdinrichtingen en de reclassering. Eén van de taken van de Inspectie VenJ is het houden van toezicht op dit deel van de strafrechtketen: de sanctietoepassing. Het doel van het toezicht is om de effectiviteit en de kwaliteit van de sanctietoepassing te verbeteren. De Inspectie VenJ beoordeelt hiervoor onder meer met een zekere regelmaat reclasseringsorganisaties op hun functioneren.

In Nederland zijn drie reclasseringsorganisaties werkzaam, te weten Reclassering Nederland (RN), Stichting Verslavingsreclassering GGZ (SVG) en Leger des Heils Jeugdzorg en Reclassering (LdH). Deze drie organisaties zijn verdeeld in verschillende regio's, die gedeeltelijk aansluiten op de gerechtelijke arrondissementen.

Omdat de Inspectie VenJ nog niet eerder een reclasseringsorganisatie in een stedelijk gebied heeft doorgelicht, is regio Rotterdam opgenomen in het werkprogramma van 2014.

1.2 Objectbeschrijving

Per 1 januari 2014 is Reclassering Nederland (hierna: RN) verdeeld in vijf regio's. RN regio Zuid-West beslaat de gerechtelijke arrondissementen Rotterdam en Den Haag. Vanwege de omvang van de regio, beperkt de Inspectie VenJ zich in dit onderzoek tot de units van deze regio die binnen het arrondissement Rotterdam werkzaam zijn.

RN regio Rotterdam bestaat in het arrondissement Rotterdam uit zes units. Daarnaast zijn er drie units – de werkstrafunit en twee gemengde units – die zowel werkzaam zijn voor het arrondissement Rotterdam als Den Haag. De reden hiervoor is dat deze units specialistisch van aard zijn; te weten werkstraf, elektronische controle (EC) en terbeschikkingstelling (TBS).

RN is sinds 1 januari 2014 gereorganiseerd. Naast het verminderen van het aantal regio's is de functie van werkbegeleider verdwenen. De controlerende taken die deze functionaris voorheen uitvoerde, zijn voor een groot deel overgeheveld naar de reclasseringswerkers zelf. De filosofie van 'RN 2.0' zet de professionaliteit van de reclasseringswerker centraal. Hierdoor worden reclasseringswerkers meer zelf verantwoordelijk gesteld voor de kwaliteit van hun werk. Indien een reclasseringswerker feedback nodig heeft, vindt dit op eigen initiatief en horizontaal – bij een andere reclasseringswerker – plaats. In dit rapport staat de Inspectie VenJ waar nodig stil bij deze ontwikkeling.

1.3 Doel- en probleemstelling

Het doel van deze doorlichting is om na te gaan wat de kwaliteit van de taakuitvoering van de reclasseringsorganisatie is op het gebied van de sanctietoepassing. De Inspectie VenJ wil de wijze waarop RN regio Rotterdam haar taken uitvoert en de kwaliteit hiervan weergeven. De centrale onderzoeksvraag van deze doorlichting luidt daarmee als volgt:

"Wat is de kwaliteit van de taakuitvoering van RN regio Rotterdam op het gebied van de sanctietoepassing?"

Om de taakuitvoering, conform de geldende wet- en regelgeving en vastgesteld beleid, te onderzoeken, benoemt de Inspectie VenJ een aantal aspecten. Dat zijn achtereenvolgens de rechtspositie van cliënten, maatschappelijke reïntegratie, maatschappijbeveiliging, veiligheid en de daarmee samenhangende organisatieaspecten. De aspecten maatschappelijke reïntegratie en maatschappijbeveiliging zijn omvangrijk binnen het gehele reclasseringsproces, daarom zijn deze opgesplitst naar taakspecialisme. De Inspectie VenJ heeft ervoor gekozen om de meer overkoepelende en randvoorwaardelijke aspecten – te weten rechtspositie en organisatieaspecten/veiligheid – in twee aparte deelvragen op te nemen, en de overige deelvragen te wijden aan de taakspecialismen. De probleemstelling valt daarmee uiteen in de volgende deelvragen:

Wat is de kwaliteit van de taakuitvoering van RN regio Rotterdam ten aanzien van:

1. *De rechtspositie van en omgang met cliënten?*
2. *Het taakspecialisme advies?*
3. *Het taakspecialisme toezicht?*
4. *Het taakspecialisme gedragsinterventie?*
5. *Het taakspecialisme werkstraf?*
6. *De organisatieaspecten en de veiligheid?*

Toetsingskader

Voor de doorlichtingen van de reclasseringsorganisaties is het 'Toetsingskader reclassering' (april 2014) opgesteld³. Het toetsingskader is gebaseerd op nationale en internationale wet- en regelgeving, uitvoeringsbeleid en verwachtingen die de Inspectie VenJ heeft geformuleerd op basis van haar onderzoekservaring. Deze zijn opgesplitst naar de eerder genoemde aspecten.

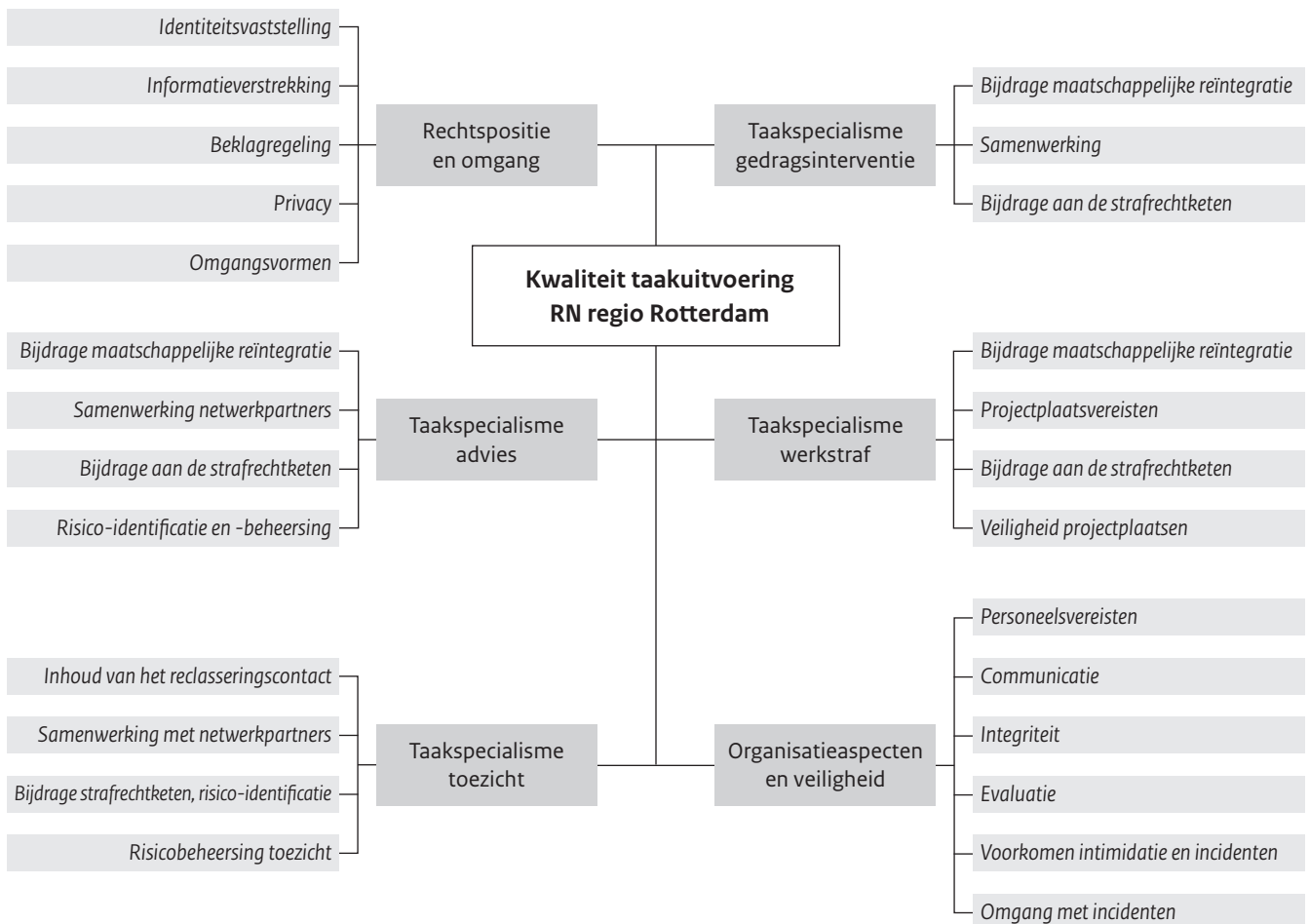
³ Zie voor het volledige toetsingskader de website van de Inspectie (www.ivenj.nl).

De aspecten zijn vervolgens opgedeeld naar criteria, welke zijn geoperationaliseerd in normen en verwachtingen. Deze normen en verwachtingen zijn afgestemd met de landelijke kantoren van de drie reclasseringsorganisaties en met de beleidsafdeling van het ministerie van Veiligheid en Justitie die zich bezighoudt met de reclassering. De Inspectie VenJ past het toetsingskader periodiek aan ontwikkelingen in regelgeving en uitvoeringsbeleid aan.

Het Toetsingskader reclassering laat zien op basis van welke criteria de Inspectie VenJ haar oordeel velt over het functioneren van de reclasseringsorganisatie. Figuur 2 geeft deze aspecten en criteria weer.

Figuur 2. Overzicht criteria per deelvraag

De Inspectie VenJ komt bij ieder criterium tot een integraal oordeel dat is samengesteld op basis van een weging van de dimensies uitvoering, beleid en check op de uitvoering. Bij de dimensie uitvoering stelt de Inspectie VenJ vast in hoeverre de uitvoering voldoet aan de daaraan gestelde eisen. Bij de dimensie beleid beziet de Inspectie VenJ of de organisatie ten aanzien van het te toetsen criterium (vastgelegd) beleid beschikbaar heeft dat voldoet aan geldende wet- en regelgeving. Bij de dimensie check op uitvoering gaat de Inspectie VenJ na in hoeverre de organisatie zeker stelt dat de uitvoering geschiedt conform de eisen.

1.4 Onderzoeksaanpak

Methoden

Om antwoord te kunnen geven op de centrale onderzoeksvraag hanteert de Inspectie VenJ verschillende onderzoeksmethoden. Zij stemt deze af op het type informatie dat nodig is. In bijlage 3 is het inspectieprogramma opgenomen.

Om zicht te krijgen op het beleid dat binnen de organisatie geformuleerd is, en op welke wijze er binnen de organisatie geborgd is dat het beleid op de juiste en/of vastgelegde wijze uitgevoerd wordt, bekijkt de Inspectie VenJ verschillende documenten. Vooraf vraagt zij informatie op, waaronder jaarplannen, productiecijfers, regionaal beleid en samenwerkingsconvenanten.

Naast de opgevraagde documenten ziet de Inspectie VenJ dossiers van cliënten in. De Inspectie VenJ bekijkt veertien reclasseringsadviezen, dertien toezichten, tien gedragsinterventies en tien werkstraffen. Het doel van het dossieronderzoek is om een indruk te krijgen van de werkwijze van de organisatie en de registratie door reclasseringswerkers.⁴

De Inspectie VenJ houdt tevens interviews met verschillende functionarisgroepen binnen de organisatie. Het betreft medewerkers op strategisch, tactisch en operationeel niveau. Doel van deze interviews is het in kaart brengen van de taakuitvoering. Daarnaast voert de Inspectie VenJ gesprekken met cliënten van de reclassering over hun ervaringen en opvattingen. Ook voert de Inspectie VenJ gesprekken met het Openbaar Ministerie (OM) en de Penitentiaire Inrichting (PI) Rotterdam in hun hoedanigheid als opdrachtgever van de reclassering. Als laatste spreekt de Inspectie VenJ met vertegenwoordigers van het Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond en ZSM⁵, vanwege de nauwe samenwerkingsverbanden waarbinnen RN Regio Rotterdam participeert.

Naast het voeren van gesprekken en het bestuderen van documenten en dossiers voert de Inspectie VenJ ter plaatse een aantal observaties uit. Zo brengt zij een bezoek aan de kantoor- en spreeklocaties in Rotterdam en Dordrecht, en bezoekt zij zowel een groepsproject als een extern project waar werkstraffen worden uitgevoerd.

De Inspectie VenJ toetst haar bevindingen aan de criteria uit het toetsingskader. De Inspectie VenJ geeft haar oordeel per criterium schematisch weer in de volgende vier waarderingen: voldoet niet aan de relevante normen en verwachtingen (**rood**), voldoet in beperkte mate aan de relevante normen en verwachtingen (**oranje**), voldoet overwegend maar niet volledig aan de relevante normen en verwachtingen (**lichtgroen**) en voldoet geheel aan de relevante normen en verwachtingen (**donkergroen**).

Tijdsbestek

De Inspectie VenJ heeft de doorlichting op 17 maart 2014 formeel aangekondigd. Het onderzoek is uitgevoerd in de periode van 15 april tot en met 23 april 2014. Het concept-inspectierapport is op 6 juni 2014 voor wederhoor aangeboden aan RN regio Rotterdam. Het hoofd van de Inspectie Veiligheid en Justitie heeft op 30 juli 2014 het rapport aangeboden aan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie.

⁴ De selectie van dossiers beoogt geen representatieve steekproef te zijn.

⁵ ZSM staat voor Zo snel, slim, selectief, simpel en samenlevingsgericht mogelijk een beslissing nemen over de afdoening van veel voorkomende criminaliteit.

1.5 Leeswijzer

De hoofdstukken behandelen de deelvragen zoals geformuleerd in paragraaf 1.3. Dit betekent dat in hoofdstuk 2 de rechtspositie van en omgang met de cliënten centraal staan. In de daaropvolgende vier hoofdstukken komen de taakspecialismen advies (hoofdstuk 3), toezicht (hoofdstuk 4), gedragsinterventie (hoofdstuk 5) en werkstraf (hoofdstuk 6) aan bod. Hoofdstuk 7 behandelt de organisatieaspecten en de veiligheid. Daar waar nodig doet de Inspectie VenJ aanbevelingen. Tenzij anders is aangegeven, zijn deze aanbevelingen aan RN regio Rotterdam gericht.

2

Rechtspositie en omgang

In dit hoofdstuk beoordeelt de Inspectie VenJ het aspect rechtspositie van en de omgang met cliënten. Om hier een oordeel over te kunnen geven, schetst de Inspectie VenJ eerst haar bevindingen op de achtereenvolgende onderwerpen: identiteitsvaststelling, informatieverstrekking, functioneren van de beklagregeling, privacy en de omgangsvormen. Het hoofdstuk sluit af met conclusies en oordelen op de getoetste criteria.

2.1 Bevindingen

2.1.1 Identiteitsvaststelling

De reclasseringswerkers dienen bij elk nieuw contact de identiteitsgegevens van de cliënt te controleren met behulp van biometrie. Hiervoor zijn werkwijzen beschreven en de unitmanagers sturen hier ook op aan.

Zowel in Rotterdam als in Dordrecht staat een verificatiestation, waarmee aan de hand van biometrie de identiteit kan worden gecontroleerd. Desalniettemin maken de reclasseringswerkers niet altijd gebruik van dit verificatiestation. Zij geven aan dat zij het verificatiestation gebruikersonvriendelijk vinden en dat het systeem traag is. Daarnaast verloopt het wachtwoord om in te loggen snel. Met name voor de toezichthouders wekt dit ergernis op, aangezien zij minder frequent nieuwe cliënten hebben. Door deze knelpunten ervaren de reclasseringswerkers ook dat er ongemakkelijke situaties met de cliënt ontstaan wanneer zij lang met de identiteitsvaststelling bezig zijn.

De Inspectie VenJ constateert dat de reclasseringswerkers standaard de identiteit controleren bij een eerste contact met de cliënt, maar deze niet altijd conform de wet- en regelgeving uitvoeren met behulp van het verificatiestation.

2.1.2 Informatieverstrekking

De reclasseringswerkers informeren de cliënten over hun rechten en plichten. De cliënten ontvangen allereerst bij de brief met daarin de oproep om bij reclassering te verschijnen, ook folders met informatie over de reclassering en de reden voor hun uitnodiging.

Deze folders staan tevens in de wachtruimte in Rotterdam, maar deze zijn niet voorhanden in Dordrecht.

Daarnaast geven de reclasseringswerkers aan dat zij in het eerste gesprek het doel van het reclasseringscontact uitleggen. Bij toezicht en de werkstraf nemen de reclasseringswerkers de gedragsregels met de cliënt door en laten zij de cliënt deze ondertekenen. De geïnterviewde cliënten zijn tevreden over de wijze waarop zij worden voorgelicht.

2.1.3 Functioneren beklagregeling

De beklagregeling verloopt volgens het klachtenreglement (1995) zoals deze voor de Klachtencommissie Reclassering van Reclassering Nederland is opgesteld en de reclasseringswerkers zijn hiervan op de hoogte. Een cliënt dient een klacht in bij deze Klachtencommissie. Deze klacht wordt in eerste instantie doorgezet naar de unitmanager van de reclasseringswerker waarover de cliënt de klacht heeft ingediend. De unitmanager tracht vervolgens, al dan niet in aanwezigheid van de reclasseringswerker, met de cliënt tot een oplossing te komen. Meestal is een dergelijk gesprek genoeg om de klacht hiermee af te ronden. In 2012 zijn er tegen RN regio Rotterdam vier klachten ingediend, in 2013 gebeurde dit eenmaal. Eén klacht uit 2012 is voor de klachtencommissie gekomen, de rest is afgehandeld via bemiddeling.

2.1.4 Privacy

De Inspectie VenJ constateert dat RN regio Rotterdam op consciëntieuze wijze omgaat met de privacy van de cliënt. De geïnterviewde cliënten geven aan dat de reclassering in hun beleving op de juiste wijze met hun gegevens omgaat.

Een cliënt geeft door middel van een 'Verklaring van geen bezwaar' toestemming dat de reclassering een reclasseringsadvies opstelt. De adviseurs formuleren in principe geen reclasseringsadvies wanneer de cliënt niet is gezien, aangezien de cliënt recht heeft op inzage in het rapport. Soms is dit echter wel nodig voor een overzicht van reeds bekende gegevens. Voor de afweging of dit nodig is, heeft RN regio Rotterdam een document opgesteld die de reclasseringswerker hierin begeleidt. Wanneer RN regio Rotterdam zonder aanwezigheid van de cliënt een reclasseringsadvies opstelt, wordt de cliënt hiervan wel op de hoogte gesteld. Deze werkwijze is voortgekomen uit een pilot die recent negen maanden heeft gedraaid in het arrondissement Rotterdam.

Wanneer reclasseringswerkers contact willen opnemen met referenten – niet zijnde ketenpartners – dient de cliënt ook hier toestemming voor te geven. Het blijkt dat bij RN regio Rotterdam hiervoor minimaal drie verschillende documenten in omloop zijn. De geïnterviewde reclasseringswerkers geven aan in principe altijd toestemming aan de cliënt te vragen, tenzij de situatie er om vraagt hier van af te wijken. Uit het onderzoek blijkt dat een dergelijke verklaring in veel van de onderzochte digitale dossiers niet is opgenomen.

RN regio Rotterdam werkt in diverse casusoverlegvormen samen met andere netwerk- en ketenpartners. Om hier helderheid te hebben wat de reikwijdte is van het verstrekken, verkrijgen en registreren van gegevens over cliënten, is er zowel een privacyreglement voor het ZSM Plus afdoenings- en triageoverleg (december 2013) als een privacyreglement Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond (december 2013) opgesteld.

2.1.5 Omgangsvormen

In de gedragscode van RN staat onder andere omschreven hoe cliënten bejegend dienen te worden. Reclasseringswerkers geven ten behoeve van een juiste bejegening aan rekening te houden met de kenmerken en vaardigheden van de cliënt. De reclasseringswerkers hebben trainingen gehad over ‘motivational interviewing’.

De wijze waarop met de cliënt moet worden omgegaan, alsmede de culturele diversiteit, kan daarnaast onderwerp van gesprek zijn tijdens de casuïstiekbesprekingen. Dit is echter vanwege het wegvallen van de werkbegeleider, geen standaard aandachtspunt meer.

De geïnterviewde cliënten zijn over het algemeen tevreden over de wijze waarop de reclasseringswerkers hen bejegenen.

2.2 Conclusies, oordelen en aanbevelingen

De omgang met cliënten bij RN regio Rotterdam is respectvol, er is een functionerende klachtenprocedure en cliënten worden om schriftelijke toestemming gevraagd voor het raadplegen van referenten en voor het geven van informatie aan derden. Ondanks dat de Inspectie VenJ in grote lijnen positief is over de rechtspositie van cliënten, zijn op dit vlak ook twee verbeterpunten. Het eerste verbeterpunt betreft het gebruik van het verificatiestation; deze wordt niet altijd conform de wet- en regelgeving ingezet bij de identiteitsvaststelling en dus is er ook niet altijd waar mogelijk controle door middel van biometrie (vingerafdrukken). Het tweede verbeterpunt is overstijgend aan de criteria en betreft de check op de uitvoering. Door het wegvallen van de werkbegeleider, is enige vorm van controle op de rechtspositie en de omgang met cliënten geen standaard punt van aandacht meer. Dit geldt voor alle criteria, behalve het criterium over het functioneren van de beklagregeling; dit verloopt via een vastgelegd proces. De controle op de rechtspositie en de omgang met cliënten is ook nog onvoldoende structureel geborgd in de vervangende overlegvormen die hiervoor zijn gecreëerd (zie de volgende hoofdstukken). De Inspectie VenJ acht het van belang dat er een manier wordt gevonden waarop deze onderwerpen structureel onder de aandacht worden gehouden. Deze constatering is dan ook van invloed op de beoordeling van onderstaande criteria.

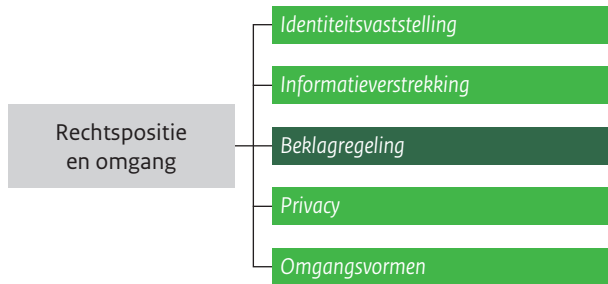
Aanbevelingen

- Creëer een wijze waarop er in een controlerende vorm aandacht blijft voor de invulling van de rechtspositie van en de omgang met de cliënt.
- Maak conform wet- en regelgeving gebruik van het verificatiestation bij vaststelling van de identiteit van de cliënt.

Figuur 3 geeft de oordelen op de criteria van het aspect rechtspositie en omgang schematisch weer.

Figuur 3. Oordeel rechtspositie en omgang

3

Advies

In dit hoofdstuk beoordeelt de Inspectie VenJ het taakspecialisme advies aan de hand van de aspecten ‘maatschappelijke reïntegratie’ en ‘maatschappijbeveiliging’. Om hier een oordeel over te kunnen geven, schetst de Inspectie VenJ eerst haar bevindingen. Hierbij volgt zij zo veel als mogelijk het proces; de verdeling en prioritering van adviesopdrachten, het opstellen van het reclasseringsadvies, de eisen aan het reclasseringsadvies en de levertermijnen zoals die gelden bij de verschillende opdrachtgevers; het OM en de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI). Het hoofdstuk sluit af met conclusies en oordelen op de getoetste aspecten en criteria.

3.1 Bevindingen

3.1.1 Instroom adviesopdrachten

Verdeling

RN regio Rotterdam beschikt over een intern planningsbureau. Hier komen nieuwe opdrachten voor alle taakspecialismen binnen. Het planningsbureau verdeelt in principe de opdrachten over de units. De verdeling aan de units gebeurt op basis van capaciteit en ruimte in de caseloads bij de adviseurs. Na verdeling aan een unit is de unitmanager verantwoordelijk voor de toewijzing van de opdracht aan een adviseur. In een aantal units kunnen de adviseurs ook zelf nieuwe opdrachten ophalen bij het planningsbureau.

Prioritering

Op regionaal niveau bestaan afspraken omtrent het prioriteren van adviesopdrachten. Bepaalde categorieën krijgen voorrang boven anderen. Het gaat onder meer om zedendelicten, overvallen, woninginbraken, zaken waar het adolescentenstrafrecht een rol in kan spelen, first offenders, jongvolwassenen en veelplegers. Unitmanagers geven aan dat de verdeling van adviesopdrachten lastiger wordt vanwege de veelheid aan categorieën die voorrang genieten; er is bijna geen sprake meer van prioritering. Vooralsnog leidt dat echter niet tot problemen. Naast de genoemde categorieën geven de geïnterviewde unitmanagers aan dat zaken met een korte doorlooptijd tevens prioriteit krijgen.

In Rotterdam legt RN regio Rotterdam aan vrijwel alle verdachten die aan de rechter-commissaris worden voorgeleid en die onder hen vallen, een vroeghulpbezoek af. Conform afspraak met RN

regio Rotterdam, levert het OM om 15.00 uur een lijst aan met personen die de volgende dag worden voorgeleid. RN regio Rotterdam kan op basis van deze lijst haar capaciteit efficiënt inzetten.

ZSM⁶

Een aanzienlijk deel van de instroom aan adviesopdrachten is afkomstig van ZSM. ZSM Rotterdam is gehuisvest in het gebouw van RN regio Rotterdam. Verschillende organisaties werken samen om tot een efficiënte en effectieve afdoening van eenvoudige strafzaken te komen. De reclassering heeft hierbij een consulterende functie. RN regio Rotterdam participeert actief in ZSM: zeven dagen per week zijn twee adviseurs van één van de drie reclasseringsorganisaties aanwezig. De verdeling is conform de verdeelsleutel in de regio, waardoor RN de meeste bezetting levert. Over het algemeen is RN regio Rotterdam tevreden over ZSM. Hierbij benadrukt zij wel dat het succes van ZSM afhankelijk is van de kwaliteit en inzet van ieder persoon. De respondenten benoemen echter wel twee knelpunten.

Het eerste knelpunt is de werkwijze met de zogenaamde verdachtenmonitor. Het OM en de politie werken met deze verdachtenmonitor. Dit is een computerprogramma waarin zij informatie over een verdachte en het gepleegde delict plaatsen en daarmee het overzicht bewaren. De reclassering kan deze monitor niet zelf raadplegen. Dit betekent dat de reclassering deze informatie moet opvragen bij het OM als zij daar behoefte aan heeft. Hiervoor hebben de drie reclasseringsorganisaties een formulier ontwikkeld waarop het verzoek aan de officier van justitie staat om over de desbetreffende verdachte informatie te leveren. De reclassering acht het efficiënter om zonder dergelijke formulieren te werken en direct zelf de gegevens te raadplegen.

Een tweede knelpunt dat de respondenten aangeven, vloeit voort uit de veelheid aan zaken die langs ZSM komen. Hoewel de reclassering vanuit ZSM graag verdachten wil spreken om een advies uit te brengen voordat er een besluit wordt gemaakt over de afdoening, is dit lang niet altijd mogelijk. Zo is men voor telehoren⁷ mede afhankelijk van de mogelijkheden op de plaats waar de verdachte verblijft. Het OM acht dit kwetsbaar; zij vindt het noodzakelijk dat in de gevallen waarbij input van de reclassering wenselijk is voor de afdoeningsbeslissing, de reclassering nog diezelfde dag contact heeft met de verdachte.

Om toch zoveel mogelijk mensen te spreken, heeft RN regio Rotterdam het inloopspreekuur opgericht. Indien de reclassering een verdachte wil spreken, dient zij een aanvraagformulier in bij de officier van justitie. Deze stuurt een uitnodigingsbrief aan de verdachte om zich te melden op het spreekuur. Per week bezoeken zo'n 60 tot 80 verdachten dit spreekuur. Het lukt echter niet om alle cliënten te spreken, waardoor voor een aantal zaken geen reclasseringsadvies wordt opgesteld.

3.1.2 Opstellen reclasseringsadvies

Bij het opstellen van het reclasseringsadvies maken adviseurs consequent gebruik van diagnostiek. In de meeste gevallen gebruiken zij een RISc⁸ om de rapportage op te baseren, maar in een aantal gevallen – bijvoorbeeld bij het inloopspreekuur – is dit niet mogelijk. De adviseurs

⁶ ZSM staat voor Zo snel, slim, selectief, simpel en samenlevingsgericht mogelijk een beslissing nemen over de afdoening van veel voorkomende criminaliteit.

⁷ Telehoren is het spreken van verdachten via een videoverbinding.

⁸ RISc (Recidive Inschattingen Schalen) is een instrument dat op basis van criminogene factoren het recidiverisico, mogelijkheden voor gedragsbeïnvloeding en de geschikte gedragsinterventies bepaalt.

spreken de cliënten kort en hebben geen tijd om een RISC af te nemen. In plaats daarvan nemen zij een QuickScan af. Doordat een RISC of verdiepingsdiagnostiek ten grondslag moet liggen aan een gedragsinterventie, kunnen adviseurs – als er sprake is van gedragsproblematiek – op basis van de QuickScan alleen een behandeling adviseren. Dit gebeurt ook als zij op basis van hun professioneel oordeel eigenlijk een gedragsinterventie beter vinden aansluiten op de problematiek.

RN regio Rotterdam heeft een werkgroep ingesteld die zich richt op de zogenaamde ‘no show-clieënten’. Dit zijn cliënten die zijn uitgenodigd voor een gesprek in het kader van een op te stellen reclasseringsadvies, maar niet komen opdagen. Ook gedetineerde cliënten die niet willen meewerken behoren hiertoe. De reclassering kan in deze gevallen geen reclasseringsadvies opstellen waarin het verhaal van de cliënt is opgenomen. Hoewel RN regio Rotterdam hier wel capaciteit op inzet, levert deze ‘no show’ geen productie op en ontvangt zij geen financiële vergoeding van het ministerie van Veiligheid en Justitie.

De werkgroep heeft onderzocht hoe RN regio Rotterdam dit probleem kan ondervangen en heeft deze bevindingen gebundeld in een factsheet voor adviseurs. Hierin staat welk belang het reclasseringsadvies dient en op basis van welke bronnen zij het reclasseringsadvies toch kunnen opstellen indien de cliënt niet meewerkt. Zo is het mogelijk om gebruik te maken van informatie van andere organisaties (bijvoorbeeld de Raad voor de Kinderbescherming, eerdere processen verbaal e.d.) en/of eerdere reclasseringsadviezen. RN regio Rotterdam is positief over het effect van de werkgroep. Vroege resultaten laten zien dat het opstellen van een reclasseringsadvies zonder meewerken van de cliënt, in sommige gevallen alsnog leidt tot medewerking. Volgens de werkgroep vindt de rechterlijke macht het belangrijk dat er een reclasseringsadvies is wanneer die opdracht is afgegeven, ook bij niet meewerkende verdachten. Bovendien heeft RN regio Rotterdam nog geen klachten ontvangen van cliënten of advocaten.

3.1.3 Kwaliteit reclasseringsadvies

Adviseurs nemen bijzondere voorwaarden op in de reclasseringsadviezen of beargumenteren waarom ze dat niet doen. De RISC doet onder andere voorstellen voor (gedrags)interventies. Adviseurs volgen deze meestal op of beargumenteren waarom zij hiervan afwijken. Voor de verwijzing naar zorg maken zij gebruik van Informatievoorziening forensische zorg (Ifzo)⁹. Uit interviews en onderzoek blijkt dat adviseurs contact leggen met netwerkpartners tijdens het opstellen van het reclasseringsadvies. Adviseurs maken op basis van hun professioneel oordeel zelf een inschatting of een reclasseringsadvies juridisch haalbaar is.

De onderzochte reclasseringsadviezen bevatten een beargumenteerd recidiverisico. Dit vloeit voort uit de aan- dan wel afwezigheid van de criminogene factoren zoals vastgesteld aan de hand van de RISC, en wordt eventueel aangevuld met het professionele oordeel van de reclasseringswerker.

Adviseurs bespreken de reclasseringsadviezen met de cliënten. In sommige gevallen reageert de cliënt niet op deze oproep. Adviseurs nemen dit als zodanig op in het reclasseringsadvies.

⁹ Informatievoorziening forensische zorg is een webapplicatie, die de uitvoering van het forensische zorgstelsel ondersteunt en de informatie-uitwisseling tussen de ketenpartners vereenvoudigt. 3RO gebruikt het om een indicatiestelling voor ambulante zorg of begeleid wonen op te stellen.

De opdrachtgevers zijn over het algemeen tevreden over de kwaliteit van de reclasseringsadviezen. Deze geven antwoord op de vraag van de opdrachtgever en zijn goed onderbouwd. PI Rotterdam gaf aan verschillen te constateren tussen de drie reclasseringsorganisaties wat betreft de geadviseerde gedragsinterventies. Zo zou PI Rotterdam, op basis van de problematiek van veel gedetineerden, verwachten dat de reclassering vaker een agressieregulatietraining (ART) zou adviseren. Doordat de reclasseringsorganisaties de ART weinig indiceren, is het lastig om een groep voor deze gedragsinterventie vol te krijgen. Hierdoor gaat er vaak lange tijd overheen voordat een nieuwe groep kan starten.

3.1.4 Controle van het reclasseringsadvies

RN is recent gereorganiseerd. Een ingrijpende verandering is het verdwijnen van de functie van werkbegeleider. Hiermee is de verantwoordelijkheid voor het inhoudelijk controleren van reclasseringsproducten belegd bij de adviseurs zelf. Het regionaal managementteam heeft de invulling van deze horizontale feedback overgelaten aan de units zelf, zodat zij een voor hen passende nieuwe werkwijze kunnen creëren. De Inspectie VenJ constateert dat de units van RN regio Rotterdam er hierdoor verschillende werkwijzen op nahouden.

In één unit werkt men met een map waarin iedere reclasseringswerker zijn reclasseringsadvies kan doen waarvan hij het nodig acht dat een ander het inhoudelijk controleert. In een andere unit werken de adviseurs in clusters van vier of vijf collega's. Horizontale feedback vindt binnen deze clusters plaats.

Het is niet verplicht dat een collega een reclasseringsadvies inhoudelijk beoordeelt; de adviseurs maken zelf de afweging of dit nodig is. RN regio Rotterdam heeft hier een uitzondering op gemaakt voor drie typen zaken, te weten elektronische controle, terbeschikkingstelling en PIJ-maatregel. Hier is de afspraak dat een collega altijd deze reclasseringsadviezen controleert.

3.1.5 Afronding reclasseringsadviezen

Levertermijn Openbaar Ministerie

Het OM is de grootste opdrachtgever van de reclasseringsorganisaties en in die hoedanigheid een belangrijke ketenpartner. In de regio Rotterdam vindt er op verschillende onderwerpen samenwerking plaats, waaronder op het gebied van levertijden van reclasseringsadviezen. Voor een goede inhoudelijke voorbereiding van een strafzaak op de rechtszitting, is het van belang dat reclasseringsorganisaties de reclasseringsadviezen tijdig aanleveren. Het OM heeft met de drie reclasseringsorganisaties afspraken gemaakt over de levertermijn en onder welke voorwaarden dit dient te gebeuren. Op enkele punten wijken deze afspraken af van de levertermijnen zoals deze zijn geformuleerd in de subsidiebrief¹⁰. Regionaal is namelijk afgesproken dat reclasseringsadviezen voor een zitting bij de politierechter een week voor de zitting opgeleverd dienen te zijn. De subsidiebrief maakt geen onderscheid tussen de verschillende zittingen en hanteert ook voor de politierechterzittingen een levertermijn van twee weken voor de zitting. Beide organisaties zijn met elkaar in gesprek om de regionale afspraken af te stemmen op die in de subsidiebrief.

RN regio Rotterdam stuurt op het behalen van de levertijden. Hiervoor is het noodzakelijk dat het OM bij de opdracht een zittingsdatum aangeeft. De respondenten van het OM geven echter aan dat dit niet altijd mogelijk is. In omvangrijke zaken vraagt het OM in een vroeg stadium een

¹⁰ Subsidiebrief 2013. Ministerie van Veiligheid en Justitie. 28 december 2012.

reclasseringsadvies aan. Echter, zij plant dan nog geen zittingsdatum omdat ook andere partijen onderzoek dienen te verrichten ten behoeve van een inhoudelijke behandeling van de zaak op zitting. Als er geen zittingsdatum is, geeft het OM een leverdatum aan op basis van een doorlooptijd. De geïnterviewde adviseurs geven aan dat zij prioriteit geven aan een opdracht met een zittingsdatum. Enerzijds omdat dit grotere gevolgen heeft wanneer er geen tijdige levering is; namelijk het ontbreken van een reclasseringsadvies op de zitting en financiële consequenties. Anderzijds omdat het opleveren van een reclasseringsadvies zonder een geplande zittingsdatum, op de daadwerkelijke zittingsdatum een gedateerd beeld kan geven. Dit kan het geval zijn wanneer er een groot strafrechtelijk onderzoek nodig is in een zaak. Volgens de respondenten komt het voor dat het OM onverwachts een zittingsdatum bekendmaakt die op korte termijn plaatsvindt. Doordat de adviseurs deze zaak echter in een eerder stadium hebben laten liggen vanwege het ontbreken van een zittingsdatum, kunnen zij niet altijd meer voldoen aan de leverdatum.

Om de levertermijnen van de reclassering te verbeteren, loopt er een landelijk project 'advies op tijd'. Dit project monitort de levertermijnen, signaleert knelpunten en draagt oplossingen aan. In de periode van 1 januari 2014 tot 1 mei 2014 leverde RN regio Zuid-West 49 procent van de reclasseringsadviezen op tijd aan¹¹. Dit percentage wordt in zekere mate negatief beïnvloed doordat de opdrachten die door het OM niet zijn voorzien van een zittingsdatum buiten beschouwing worden gelaten. De reclasseringsorganisaties streven naar een percentage van 90 procent.

Levertermijn penitentiaire inrichtingen

De levertermijnen voor reclasseringsadviezen voor PI Rotterdam hangen af van het strafrestant van de gedetineerde. Bij een strafrestant van minder dan 24 maanden moet de reclassering binnen 28 dagen leveren. Bij een langer strafrestant moet de reclassering dit binnen 56 dagen doen. Tijdige levering is noodzakelijk, omdat het reïntegratietraject voor de gedetineerde dan al tijdens de detentieperiode kan starten.

PI Krimpen aan den IJssel – vanuit een samenwerkingsverband met PI Rotterdam – stuurt de reclassering ten aanzien hiervan aan op casusniveau. PI Krimpen aan den IJssel houdt rappellijs-ten bij die zij wekelijks verstuurt naar de reclasseringsorganisaties. Hieruit blijkt dat in de meeste gevallen waarin een reclasseringsorganisatie niet op tijd levert, sprake is van een gegronde reden hiervoor. Een gegronde reden is het wachten op een aanvullende rapportage van een gedragsdeskundige. Volgens PI Rotterdam is er vaker overschrijding van de termijn wanneer er twee reclasseringsregio's betrokken zijn bij het advies. Dit kan het geval zijn wanneer er in het kader van een penitentiair programma de ene regio het reclasseringsadvies over de haalbaarheid van het penitentiaire programma opstelt, en de andere regio – waarin het te controleren huisadres van de cliënt is gelegen – het huisbezoek voor de haalbaarheid van elektronische controle aflegt.

RN regio Rotterdam heeft in PI Dordrecht een pilot lopen om de rapporten ten behoeve van Binnen Beginnen¹² vaker op tijd te leveren. In deze nieuwe werkwijze werken adviseurs vanuit de PI. Naast het versturen van de opdracht volgens de formele administratieve eisen, krijgen de adviseurs meteen een kopie van de opdracht. De administratieve route die de opdracht aflegt

¹¹ MiniMonitor. Dit cijfer geldt voor de gehele regio Zuid-West. Cijfers voor alleen regio Rotterdam zijn niet beschikbaar.

¹² Binnen Beginnen is het programma waarin het reïntegratietraject van gedetineerden tijdens de detentieperiode aanvangt. In het kader van dit programma onderneemt de gedetineerde activiteiten ter voorbereiding op de terugkeer in de samenleving, zoals het volgen van een gedragsinterventie.

neemt tijd in beslag, maar door dit parallelle proces kan de adviseur nu alvast starten. Daarnaast leggen zij door hun standaard aanwezigheid in PI Dordrecht sneller en makkelijker contact met de gedetineerden en andere functionarissen. Een andere verandering is dat de adviseurs maar aan twee reclasseringsadviezen tegelijk werken. Hierdoor kunnen zij iedere week twee reclasseringsadviezen opstellen. Voor de start van de pilot leverde RN Rotterdam 8 procent van de reclasseringsadviezen op tijd, ten tijde van de pilot is dit gestegen tot 70 procent.

3.2 Conclusie, oordelen en aanbevelingen

Algemene conclusie

RN regio Rotterdam voldoet ten aanzien van het taakspecialisme advies overwegend, maar niet geheel aan de normen en verwachtingen van de Inspectie VenJ. De uitvoering en het beleid voldoen vrijwel volledig, de check op de uitvoering gebeurt door het nieuwe gedachtegoed van 'RN 2.0' niet bij alle reclasseringsadviezen; het ligt aan de professionaliteit van de reclasseringwerker om te bepalen of het rapport collegiaal moet worden getoetst. RN regio Rotterdam is sinds de start van de reorganisatie bezig om vormen te creëren voor de wijze waarop die collegiale toets plaats kan vinden. Het is voor de Inspectie VenJ nog te vroeg om te kunnen beoordelen of hiermee, in combinatie met de vereiste professionaliteit van de adviseur, de kwaliteit voldoende gewaarborgd blijft. De Inspectie VenJ ziet risico's in het op basis van 'één paar ogen' uitsturen van een reclasseringsadvies. Het kan zijn dat er geen enkele vorm van een objectieve collegiale toets is op één van de fasen in het adviesproces; niet bij de diagnostiek, niet bij het opstellen van het plan en niet bij het uitbrengen van het uiteindelijke advies. Terwijl een dergelijk advies ingrijpende gevolgen kan hebben voor onder andere de vrijheidsbenaming van een cliënt. Omdat er geen structurele vorm van monitoring van de kwaliteit van de reclasseringsadviezen is, weegt dit mee in de beoordeling op de hieronder beschreven criteria ten aanzien van de 'maatschappelijke reïntegratie' en de 'risico-identificatie en -beheersing'. De Inspectie VenJ acht het dan ook van belang dat RN regio Rotterdam blijvend aandacht houdt voor de gevolgen die deze ontwikkeling eventueel heeft op de kwaliteit van de reclasseringsadviezen.

Daarnaast constateert de Inspectie VenJ dat units op onderdelen andere werkwijzen hanteren. Vanuit het gedachtegoed van RN 2.0, waarin men op individueel- en unitniveau de werkwijze kiest die het professioneel handelen bevordert, is dit een begrijpelijke ontwikkeling. Desalniettemin acht de Inspectie VenJ het van belang dat RN de ontwikkeling van de verschillende werkwijzen monitort, evalueert en zo nodig de werkwijzen aanpast.

Aanbeveling

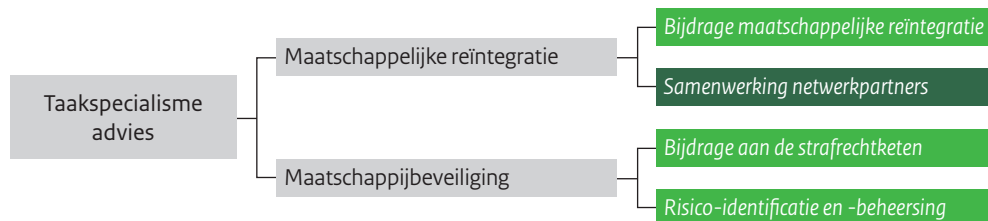
- Monitor en evalueer de kwaliteit van de reclasseringsproducten en de wijze waarop de collegiale toetsing plaatsvindt, en stel zo nodig de werkwijzen bij.

Oordeel per aspect

De twee aspecten waarop de Inspectie VenJ het taakspecialisme advies toetst, te weten 'maatschappelijke reïntegratie' en 'maatschappijbeveiliging', vallen uiteen in vier criteria. Dat zijn respectievelijk 'bijdrage aan maatschappelijke reïntegratie', 'samenwerking met netwerkpartners', 'bijdrage aan de strafrechtketen' en 'risico-identificatie en -beheersing'. Figuur 4 geeft de oordelen op de getoetste criteria schematisch weer, gevolgd door een tekstuele toelichting.

Figuur 4. Oordeel taakspecialisme advies

Maatschappelijke reïntegratie

Bijdrage aan maatschappelijke reïntegratie

De Inspectie VenJ is positief over de bijdrage van de reclasseringsadviezen aan de maatschappelijke reïntegratie. De onderzochte reclasseringsadviezen zijn onderbouwd met een diagnostisch instrument en bevatten op de cliënt toegesneden bijzondere voorwaarden. Bij een afwijking van de uitkomst van diagnostiek is dit beargumenteerd in het reclasseringsadvies.

De Inspectie VenJ vindt het positief dat RN regio Rotterdam alternatieven zoekt – zoals het inloopspreekuur – om in het kader van ZSM een cliënt te spreken voordat hierover wordt geadviseerd. Ondanks dat de Inspectie VenJ begrip heeft voor de efficiëntieslag waar in deze fase voor wordt gekozen, acht zij het ook van belang dat RN regio Rotterdam oog blijft houden voor de meest geschikte interventie; tijdgebrek om uitgebreide diagnostiek af te nemen mag geen reden zijn voor een beperking in het aanbod van interventies. Een gedragsinterventie kan voldoende zijn om de problematiek aan te pakken, in plaats van een duurdere, intensievere behandeling bij een behandelinstelling.

Samenwerking met netwerkpartners

Adviseurs werken voldoende samen met netwerkpartners bij het opstellen van reclasseringsadviezen. De onderzochte reclasseringsadviezen bevatten regelmatig informatie die afkomstig is van netwerkpartners. De respondenten tonen ook aan deze afweging te maken.

Maatschappijbeveiliging

Bijdrage aan de strafrechtketen

Over het algemeen is de Inspectie VenJ positief over de bijdrage aan de strafrechtketen, hoewel zij wel enkele aandachtspunten signaleert. Ten eerste is er ruimte voor verbetering binnen ZSM. Dit geldt met name ten aanzien van de werkwijze rondom de verdachtenmonitor. Reclasseringsorganisaties moeten een aanvraag indienen bij de officier van justitie om informatie uit dit systeem te kunnen raadplegen. Het proces is er volgens de Inspectie VenJ bij gebaat als hier een efficiëntere werkwijze voor wordt gezocht. Hoewel het OM eindverantwoordelijk is voor ZSM, gaat de Nationale Politie over de systeemtechnische voorzieningen. De Inspectie VenJ verwacht dat de ketenpartners dit punt gezamenlijk oppakken ter optimalisering van deze werkwijze.

Ten tweede levert RN regio Rotterdam onvoldoende reclasseringsadviezen tijdig aan voor de zittingsdatum. Hierbij is ook voor het OM een rol weggelegd om RN regio Rotterdam tijdig te informeren over de zittingsdatum. De Inspectie VenJ is zich bewust van deze afhankelijkheden in de ketensamenwerking, maar desalniettemin is een percentage van 49 procent te laag.

Aanbeveling

- Zorg voor het tijdig leveren van de reclasseringsadviezen, zowel aan het OM als aan DJI.

Risico-identificatie en –beheersing

De Inspectie VenJ concludeert dat adviseurs van RN regio Rotterdam in principe voldoende aandacht hebben voor risico-identificatie en -beheersing. De onderzochte reclasseringsadviezen geven een specifieke onderbouwing van het recidiverisico. Op basis van de vastgestelde risico's op de criminogene factoren adviseren de adviseurs controlemiddelen waarmee de risico's beperkt worden. Hetzelfde geldt voor de bijzondere voorwaarden.

4

Toezicht

In dit hoofdstuk beoordeelt de Inspectie VenJ het taakspecialisme toezicht aan de hand van de aspecten ‘maatschappelijke reïntegratie’ en ‘maatschappijbeveiliging’. Om hier een oordeel over te kunnen geven, schetst de Inspectie VenJ eerst haar bevindingen. Hierbij volgt zij zo veel als mogelijk het proces; de start van het toezicht, de invulling van het toezicht en de afronding hiervan. Het hoofdstuk sluit af met conclusies en oordelen op de getoetste aspecten en criteria.

4.1 Bevindingen

4.1.1 Start van het toezicht

Verdeling van de opdracht

Op het moment van onderhavige doorlichting is er bij RN Rotterdam geen sprake van een wachtlijst om een toezicht te kunnen starten. Hierdoor kan prioriteitstelling op basis van binnenkomst van de opdracht plaatsvinden. Het verschilt per unit hoe de verdeling van een zaak aan een toezichthouder verloopt. Een aantal units werkt met zogenaamde ‘intakers’. Deze medewerkers nodigen een cliënt zo snel mogelijk uit nadat de opdracht bekend is. Vervolgens houden zij het eerste gesprek met de cliënt en maken een inschatting van de problematiek en het type persoon. Een aantal respondenten ervaart dit als een plezierige werkwijze, aangezien er op deze manier nog meer aandacht is voor een juiste ‘match’ met een toezichthouder. De intakers wijzen namelijk vervolgens de zaak aan de toezichthouder toe. In een andere unit zijn er geen intakers en bekijkt de unitmanager eerst de inhoud van de zaak voordat hij deze toebedeelt aan een toezichthouder. In dit geval start de toegewezen toezichthouder dus zelf het toezicht op. Respondenten uit deze unit ervaren het als een voordeel dat de cliënt niet tweemaal kennis hoeft te maken met een reclasseringswerker en zodoende ook niet opnieuw zijn verhaal hoeft te doen.

De unit die elektronische controle (EC) adviseert en op deze doelgroep toezicht houdt, moet ten alle tijden direct het toezicht opstarten, omdat hun doelgroep direct aan de elektronische controle wordt aangesloten. Dit legt een behoorlijke organisatorische druk op de unit. Het komt voor dat er bij gebrek aan toezichthouders wordt gekozen om de cliënten die reeds van de enkelband af zijn, door te plaatsen naar een reguliere unit.

Er is niet altijd sprake van een warme overdracht tussen adviseur en toezichthouder. Volgens de geïnterviewde toezichthouders moeten de RISc en het reclasseringsadvies over het algemeen genoeg handvatten bieden om het toezicht op te starten. Sommige adviseurs zetten zo nodig bijzonderheden die buiten het reclasseringsadvies of de RISc omgaan in IRIS, bijvoorbeeld indicaties over matching met een toezichthouder. Er kan ook langere tijd tussen het opleveren van het reclasseringsadvies en de start van het toezicht zitten, waardoor ervaringen met de cliënt gedateerd kunnen zijn. Indien er desondanks onduidelijkheden zijn, nemen de toezichthouders alsnog contact op met de desbetreffende adviseur. Wanneer een toezicht snel volgt op de oplevering van het reclasseringsadvies, vindt er soms overleg plaats. Dit is echter niet een standaard werkwijze.

Tijdige start

Er zijn landelijke richtlijnen waarin is vastgelegd binnen welke termijn toezichten moeten starten¹³. Op basis van de meest recent beschikbare cijfers blijkt dat over de eerste vier maanden van 2014 67 procent van de schorsingstoezichten op tijd zijn gestart, en bij de toezichtopdrachten vanuit een voorwaardelijke veroordeling 49 procent¹⁴. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat deze doorlooptijd is gemeten vanaf het moment dat RN de beschikking heeft over de toezichtopdracht. De termijn van aanlevering door het OM aan het CJIB en de verwerking hiervan door het CJIB is hierin niet meegenomen. Daarnaast zijn de cliënten die uitstromen vanuit detentie buiten beschouwing gelaten.

Tijdigheid toezichtovereenkomst

De toezichtovereenkomst dient binnen zes weken na aanvang van het toezicht te worden ondertekend door de cliënt. Bij zeven van de dertien onderzochte dossiers is dit niet het geval. In één dossier heeft de Inspectie VenJ een toezichtovereenkomst aangetroffen die op tijd is ondertekend.

Volgens de geïnterviewde toezichthouders is de termijn van zes weken vaak niet haalbaar. Een motivatietraject of het verder in kaart brengen van de problematiek vereisen volgens hen soms meer tijd. Als alternatief kunnen de toezichthouders met een voorlopige toezichtovereenkomst werken en deze vervolgens aanpassen; hier maken zij zelden gebruik van omdat niet iedereen hier een meerwaarde in ziet.

Inrichting toezicht

De uitvoering van het toezicht is conform de opdracht. Toezichthouders nemen de bijzondere voorwaarden over en bij de uitvoering van het toezicht wordt gebruik gemaakt van controlemidelen die in het vonnis worden genoemd. Ook urinecontroles of elektronische controle worden ingezet. Een knelpunt is echter wel dat de reclassering niet altijd tijdig het vonnis van het OM ontvangt. Dit is onderwerp van gesprek tussen de reclassering, het OM en de rechtbank.

Voor het inrichten van het toezicht en het bepalen van het toezichtniveau, is een RISc nodig. Het komt voor dat die nog niet voorhanden is, omdat er geen adviesopdracht aan vooraf is gegaan. Om de objectiviteit te bevorderen, nemen toezichthouders niet bij hun eigen cliënt een RISc af

¹³ Een schorsingstoezicht moet volgens deze richtlijnen binnen een week na de schorsingsbeschikking starten, een regulier reclasseringstoezicht binnen een maand nadat het vonnis onherroepelijk is. In het geval van een penitentiair programma of voorwaardelijke invrijheidstelling dient het toezicht direct na detentie aan te vangen.

¹⁴ MiniMonitor. Dit cijfer geldt voor de gehele regio Zuid-West. Cijfers voor alleen regio Rotterdam zijn niet beschikbaar.

en benaderen zij hiervoor een collega. Volgens de geïnterviewde toezichthouders kan het soms enkele weken tot maanden duren voordat iemand hiervoor ruimte heeft. Dit komt volgens hen doordat de collega's hier zelf geen uren voor terugkrijgen in hun caseload.

Uit het onderzoek blijkt dat er kwaliteitsverschillen zitten tussen de geformuleerde doelstellingen die worden opgenomen in de toezichtovereenkomst. Bij een deel van de onderzochte toezichten zijn er wel doelstellingen geformuleerd, maar zijn deze weinig SMART. Het andere deel bevat helemaal geen doelstellingen.

RN regio Rotterdam heeft een handleiding ontwikkeld – genaamd 'Goed toezicht' – waarmee de toezichthouders handvatten worden aangereikt om meer risicobewust te werken. De respondenten vinden een regionaal middel plezierig om mee te werken, omdat zij zelf betrokken zijn geweest bij de ontwikkeling hiervan.

4.1.2 Invulling van het toezicht

Handboek 3RO

De werkwijzen voor de toezichthouders zijn vastgelegd in het Handboek 3RO, dat is terug te vinden op het intranet van RN. De toezichthouders weten dit zo nodig te raadplegen.

(In)formele netwerk

De toezichthouders zeggen waar nodig gebruik te maken van referenten, zowel uit het formele netwerk (o.a. hulpverleningsorganisaties) als het informele netwerk (o.a. familie), en dit contact ook te registreren. Indien nodig zijn er met organisaties samenwerkingsovereenkomsten opgesteld.¹⁵

Contactfrequentie

Voor de verschillende toezichtniveaus is er een verplichte contactfrequentie hoe vaak de toezichthouder de cliënt moet spreken. Uit de tweede viermaandsrapportage van 19 september 2013 blijkt dat er is geïnvesteerd in het behalen van de contactfrequentie. Deze investering is onder andere gedaan op de gebieden van kennis van de processen en het verbeteren van de vaardigheden ten aanzien van de organisatie en registratie van de contactmomenten. Ook was er tijdelijk per unit een persoon aangesteld die als trekker hier extra aandacht aan besteedde en het aanspreekpunt was voor vragen. In de periode van 1 januari 2014 tot 1 mei 2014 lag de contactfrequentie voor niveau 1 op 125 procent, voor niveau 2 op 100 procent en niveau 3 op 97 procent.

De geïnterviewde toezichthouders geven aan dat zij erg hebben moeten wennen aan de strengere eisen om de contactfrequentie te halen. De afspraak is dat wanneer een cliënt niet verschijnt, er direct en op korte termijn een nieuwe afspraak wordt gepland. Hierdoor kan het voorkomen dat een cliënt – met name bij niveau 3 toezicht – tweemaal in dezelfde week een meldplicht heeft. De toezichthouders geven aan in deze gevallen het ingewikkeld te vinden om nog inhoud aan het contactmoment te geven. Enkele toezichthouders ervaren dit als een erg geforceerde oplossing die voort zou komen uit financiële motieven. De toezichthouders leggen ook huisbezoeken af om aan de contactfrequentie te voldoen. Uit het onderzoek blijkt dat er zowel ruimte is voor begeleiding als voor controle.

¹⁵ Zie voor meer informatie over de samenwerking paragraaf 7.1.2.

Wanneer een toezichthouder plotseling afwezig is, is het volgens de toezichthouders belangrijk dat de contactfrequentie niet in gevaar komt. De toezichthouders vinden het lastig om collegiale vervanging te vinden. Dit komt met name door de ontwikkeling van het flexwerken; medewerkers werken vaker vanuit huis en zijn minder makkelijk beschikbaar om op het laatste moment een contactmoment over te nemen.

Duobegeleiderschap

De toezichthouders werken tijdens de uitvoering van een toezicht samen met een tweede toezichthouder. Deze tweede toezichthouder of duobegeleider dient als achtervang en wordt ingezet om met een objectieve blik naar het toezicht te kijken. In tbs- en niveau 3-toezichten is de intensiteit van deze samenwerking hoger. De duobegeleider is in deze gevallen nauwlettender op de hoogte van het verloop van het toezicht en gaat frequenter mee naar cliëntcontacten of andere besprekingen. De cliënten geven aan moeite te hebben met een tweede toezichthouder; zij vinden het vervelend om hun verhaal bij een onbekend(er) persoon neer te leggen.

Herdiagnostiek

Uit het onderzoek blijkt dat de toezichthouders weinig gebruik maken van het opnieuw afnemen van de RISc. Bij tbs-toezichten is dit wel vanzelfsprekender, vanwege de vaker voorkomende vraag om deze toezichten te verlengen.

Evaluaties

Uit het onderzoek blijkt dat de toezichthouders verschillend omgaan met het opstellen van evaluaties. Men is wel overtuigd van het nut hiervan, maar maakt er niet altijd tijd voor. Dit komt volgens hen mede doordat dit een intern product is waar geen productie tegenover staat. Het onderzoek illustreert dit ook; bij een aantal toezichten heeft een evaluatie plaatsgevonden, bij sommige toezichten zijn de evaluaties gepland in de toezichtovereenkomst maar wordt hier geen uitvoering aan gegeven, en bij het overige deel is er helemaal geen sprake van een geplande danwel uitgevoerde evaluatie.

Voortgangsverslagen

Er zijn vastgestelde momenten waarop een opdrachtgever via een voortgangsverslag informatie hoort te krijgen over het verloop van het toezicht. De geïnterviewde toezichthouders die toezichten uitvoeren waarbij voortgangsverslagen worden verlangd – zoals niveau 3- en v.i.-toezichten – laten het evalueren vaak samenvallen met dit rapportagemoment. De rapportagemomenten in het kader van de voortgang worden beter nagekomen dan de reguliere evaluaties. Hier is echter wel nog een verbetering te slaan: de PI geeft aan weinig voortgangsrapportages op tijd te ontvangen en de inhoud hiervan vaak als summier te beoordelen. De PI stuurt ten behoeve van de levertermijnen rappelijsten naar de reclassering.

Uit het interview met het OM blijkt dat zij niet bijhouden of een voortgangsrapportage tijdig wordt aangeleverd. Doorgaans is het voor hen ook niet nodig om aan de hand van het voortgangsverslag actie te ondernemen; indien er een risicovolle situatie speelt is dat van te voren meestal al gecommuniceerd.

De geïnterviewde toezichthouders geven op hun beurt aan dat zij zich afvragen wat de opdrachtgevers met de voortgangsrapportages doen; zij horen hier zelden iets over terug.

Wijzigingen doorvoeren in het toezicht

De geïnterviewde toezichthouders passen zo nodig het toezichtniveau aan. Dit kan enerzijds aan de orde zijn wanneer meer intensiteit nodig is voor de contactfrequentie en daarmee de controle op de cliënt, anderzijds is afschaling van het niveau en daarmee afname van de intensiteit aan de orde wanneer een toezicht al enige tijd goed verloopt. Afschaling vanuit het meest intensieve niveau 3 naar het minder intensieve niveau 2 gebeurt niet standaard op basis van een RISc. Bij tbs-toezichten ligt hier in principe een evaluatieverslag aan ten grondslag, eventueel onderbouwd met een RISc.

Wanneer er wijzigingen worden doorgevoerd in de inrichting van het toezicht, bijvoorbeeld bij het toezichtniveau of de doelen van het toezicht, dient de toezichtovereenkomst te worden aangepast. De toezichthouders maken hier verschillend gebruik van; voor de één is dit vanzelfsprekender dan voor de ander.

Ongewenst gedrag en dreigende onbeheersbaarheid

De richtlijnen hoe reclasseringswerkers moeten reageren op ongewenst gedrag zijn eind 2012 aangepast. Sinds deze aanpassing is er meer gestuurd op het professionele oordeel van de toezichthouder, in plaats van het strikt volgen van het 'nalevingsproces'. De medewerkers vinden dit een verbetering, al geeft het voormalige proces wel handvatten welk middel zij wanneer kunnen inzetten. Het omgaan met ongewenst gedrag is een terugkerend onderwerp in casuïstiekbespreking en unitoverleg.

Uit de interviews blijkt dat toezichthouders snel geneigd zijn om een cliënt die ongewenst gedrag laat zien, te bespreken met collega's. Indien nodig brengen zij dit in tijdens de casuïstiekbespreking of gaan zij naar de unitmanager. Een middel dat de toezichthouders ook gebruiken, is het inzetten van de officier van justitie. Deze kan een waarschuwingsgesprek met de cliënt aangaan. De toezichthouders sturen officiële waarschuwingen zowel naar de cliënt als naar de opdrachtgever.

Contact met OM

Indien vanuit RN regio Rotterdam contact gewenst is met het OM, verloopt dit via de ketenprocesmedewerker. De toezichthouders zijn hierover positief. De ene toezichthouder gebruikt de ketenprocesmedewerker deels als sparringspartner; zij overleggen met de ketenprocesmedewerker over bijvoorbeeld de haalbaarheid van een advies TUL¹⁶. Andere toezichthouders zijn op voorhand al stilliger in het advies. De ketenprocesmedewerker ervaart deze verschillen ook zo, maar zou minder ingezet willen worden als sparringspartner.

Er vindt onder andere afstemming plaats tussen RN regio Rotterdam en de ketenprocesmedewerker, wanneer de reclassering voornemens is om te adviseren dat een niet goed lopend toezicht ten uitvoer moet worden gelegd. Om dit proces sneller en beter te laten verlopen, is rond het moment van de doorlichting het 'project TUL', van start gegaan. Hiervoor zijn dan ook nog geen concrete resultaten bekend. Ten behoeve van deze pilot is een middel ontwikkeld waarmee de toezichthouders beter kunnen afwegen of een 'advies TUL' een reële vervolgstap is. Er wordt van de toezichthouders verwacht dat zij meer sturende informatie opsturen naar de ketenprocesmedewerker over de vervolgstappen die zij voornemens zijn om te ondernemen met de cliënt. Vervolgens wordt de kwaliteitscontrole op de rapporten meer bij de reclassering gelegd. RN regio Rotterdam stelt ten behoeve hiervan een 'TUL expertgroep' samen. Deze groep beoordeelt het

¹⁶ TUL: tenuitvoerlegging van de voorwaardelijke straf.

rapport op volledigheid voordat de toezichthouder het opstuurt. De werkgroep is in principe tijdelijk, totdat de kwaliteit van de rapportages op het gewenste niveau is. Het OM was over het algemeen wel al tevreden over de kwaliteit van de TUL-adviezen, maar hoopt hierdoor – net als RN regio Rotterdam – aan de voorkant over de afstemming minder tijd kwijt te zijn. Het OM houdt bij of de adviezen TUL tot een inhoudelijke wijziging van het toezicht leidt: in 78 procent van de zaken is dit het geval.

Waar voor de reorganisatie de werkbegeleiders een controlerende rol op de kwaliteit hadden, hebben de toezichthouders die nu zelf. Het OM verwacht dat het ‘project TUL’ deze borgende rol zal invullen. De ketenprocesmedewerker is tevreden over de bereikbaarheid en de houding van de toezichthouders.

Registratie in IRIS

Uit het onderzoek blijkt dat de registratie in IRIS over de inrichting en het verloop van het toezicht niet overal even volledig is. Allereerst is niet overal de afgenomen RISC in de inrichting aanwezig. Ten tweede zitten er grote verschillen tussen de inhoudelijke verantwoording over het verloop van het contactmoment; sommige verslagen zijn gestructureerd en laten de doelen van het toezicht terugkomen, anderen zijn kort van stof of verslaglegging van een aantal contactmomenten ontbreekt. Vervolgens is het bij ongewenst gedrag niet altijd duidelijk welke stappen de toezichthouder in dit proces heeft ondernomen. Het vierde voorbeeld betreft de registratie van het contact met referenten; het is niet altijd zichtbaar of het contact met een referent heeft plaatsgevonden wanneer dit wel verwacht zou worden. Voorbeelden hiervoor zijn het niet registreren van contact met een behandelaar wanneer de cliënt een behandeling volgt, of referenten die zijn opgenomen in de toezichtovereenkomst maar dit contact niet in IRIS terug is te vinden. Hierdoor blijft het in het midden of dit aan de registratie ligt, of dat deze contacten überhaupt niet hebben plaatsgevonden.

Check op de uitvoering

In elke toezichtunit is op eigen wijze invulling gegeven aan een collegiale toets. Dit varieert van clusters die bestaan uit een paar personen, tot een aantal vaste personen die om de beurt een mailbox beheren waarheen de toezichthouders na te kijken stukken sturen. Ook de unitmanagers verschillen in hun werkwijzen hoe zeer zij een controlerende rol willen hebben; de ene unitmanager heeft aangegeven een rapport ter informatie te willen ontvangen voordat het wordt verzonden, een ander zegt dit niet standaard nodig te vinden.

De toezichthouders bepalen uiteindelijk zelf wat zij collegiaal bespreken of laten toetsen. De geïnterviewde toezichthouders geven aan met name de stukken die voor externe partijen zijn bedoeld voor te leggen aan collega's. Hierdoor wordt een toezichtovereenkomst zelden besproken; volgens de toezichthouders is dit een afgeleide van de RISC en daardoor zien zij hier minder aanleiding voor een collegiale toets.

Ook voor het bespreken van dilemma's is het aan de toezichthouder om dit collegiaal te toetsen. Dit kan op een informeel moment op de afdeling, of in een formelere vorm tijdens een casuïstiekbespreking (zie hoofdstuk 7.1) of unitoverleg.

Caseloadbesprekingen met de unitmanager zijn voornamelijk procedureel van aard en er wordt gekeken of er dilemma's zijn. Een diepgaandere inhoudelijke controle op het verloop van de toezichten vindt hier nauwelijks plaats. De frequentie hiervan verschilt per unit. In sommige units is het niet verplicht om een caseloadgesprek aan te vragen bij de unitmanager.

In andere units hebben unitmanagers hier wel een minimum voor gesteld. De frequentie binnen een unit kan ook per reclasseringswerker verschillen; sommige reclasseringswerkers krijgen meer vrijheid, gebaseerd op diens professionaliteit. Dit wil zeggen dat bepaalde reclasseringswerkers minder vaak een caseload gesprek voeren dan anderen.

De unitmanagers controleren steekproefsgewijs de producten die in IRIS staan. Verder controleren zij cijfermatig een aantal onderdelen van het toezicht, zoals de contactfrequentie.

4.1.3 Afsluiten van een toezicht

TUL-zittingen

Het reclasseringstoezicht wordt voortijdig negatief beëindigd als de bijzondere voorwaarden niet nagekomen (kunnen) worden. Wanneer toezichthouders een toezicht voortijdig negatief willen beëindigen, is hierover contact met de opdrachtgever. Het OM kan vervolgens een vordering indienen tot tenuitvoerlegging (TUL) van de gehele of gedeeltelijke voorwaardelijke straf.

Voor het juiste signaal naar de cliënt dat het toezicht niet voorgezet kan worden, is het van belang dat een TUL-zitting snel plaatsvindt. De snelheid van deze planning is ook een aspect van het hiervoor genoemde 'project TUL'. De afspraak is dat een TUL-zitting na het besluit van het OM om een vordering in te dienen bij de rechtbank binnen 45 dagen plaatsvindt. Het OM geeft aan dat dit structureel niet haalbaar is. Dit heeft te maken met de werkwijzen van het OM en de rechtbank. Allereerst dient het OM deze zaken acht weken voor de zitting aan de administratie van de rechtbank aan te leveren. Ten tweede stapelt het OM alle TUL-zaken voor de politierechter en doet deze eens per maand af op één zittingsdag die in het teken staat van de TUL-zaken. Voorts worden TUL-zaken voor een meervoudige kamer tussen reguliere zittingen gehouden. Hiervoor is het OM dus afhankelijk van de algemene drukte bij de meervoudige kamer.

Uit de interviews bij RN regio Rotterdam blijkt dat het voorkomt dat deze zittingen regelmatig geruime tijd op zich laten wachten. Dit is voor de toezichthouders een tijdrovende exercitie, omdat er van hen wordt verwacht dat zij de cliënt blijven uitnodigen tot aan de TUL-zitting, bijvoorbeeld voor het geval de cliënt in deze tussenliggende periode toch komt opdagen. Soms krijgen de toezichthouders van de opdrachtgever akkoord om hiermee te stoppen. Het eerder genoemde 'project TUL' en interne maatregelen bij het OM moeten er aan bijdragen dat deze doorlooptijden worden verkort.

Afsluitbericht

Wanneer er akkoord is om het toezicht voortijdig te stoppen of wanneer de toezichtstermijn is voltooid, dienen de toezichthouders de opdrachtgevers (OM en PI) hiervan op te hoogte te stellen door middel van een afsluitbericht. Het OM heeft er geen zicht op of de reclassering de afsluitberichten tijdig aanlevert. De PI is tevreden over de oplevering van de afsluitberichten.

4.2 Conclusies, oordelen en aanbevelingen

Algemene conclusie

De Inspectie VenJ constateert dat RN regio Rotterdam op veel onderdelen op goede wijze uitvoering geeft aan het toezicht. RN regio Rotterdam zoekt ook proactief naar verbeteringen, ondermeer door regionale handvatten voor ‘Goed toezicht’ op te stellen en een ‘project TUL’ met het OM aan te gaan. Daarnaast zijn de toezichthouders voortvarend aan de slag gegaan om aan ‘RN 2.o’ invulling te geven.

Naast enkele specifieke verbeterpunten die hierna aan bod komen, concludeert de Inspectie VenJ dat er ook in meer algemene zin aandachtspunten zijn. Allereerst behoeft de registratie in IRIS aandacht: er zijn grote verschillen tussen de volledigheid in de verslaglegging en daarmee de navolgbaarheid van de uitvoering van het toezicht. Het is op deze manier niet altijd duidelijk of er gebreken zijn in de registratie, of dat de uitvoering niet voldoet. Dit raakt ook aan de ontwikkeling van ‘RN 2.o’, waarin controle op de uitvoering alleen op basis van inschatting van de professional plaatsvindt. Deze professionaliteit – en de verstrekkende gevolgen van besluiten van de reclassering voor de cliënt – kwamen ook aan de orde in de conclusie in het voorgaande hoofdstuk over het taakspecialisme advies. Ook hier geldt dat het nog te vroeg is om te beoordelen of de kwaliteit voldoende gewaarborgd blijft. Het onderzoek laat echter zien dat de kwaliteit nu nog niet overal op het juiste niveau is. Deze constatering is van invloed op de oordelen voor onderstaande criteria. De Inspectie VenJ is van mening dat RN regio Rotterdam blijvend aandacht moet houden voor de kwaliteit van de reclasseringsproducten en beveelt – net als in het voorgaande hoofdstuk – aan om de kwaliteit en de verschillende werkwijzen ten aanzien van collegiale toetsing te monitoren, evalueren en zo nodig bij te sturen.

Aanbeveling

- Zorg voor volledige verslaglegging in IRIS.

Oordeel per aspect

De twee aspecten waarop de Inspectie VenJ het taakspecialisme toezicht toetst, te weten ‘maatschappelijke reïntegratie’ en ‘maatschappijbeveiliging’, vallen uiteen in vier criteria. Dat zijn respectievelijk ‘inhoud van het reclasseringscontact’, ‘samenwerking’, ‘bijdrage aan de strafrechtketen en ‘risico-identificatie’ en ‘risicobeheersing toezicht’. Figuur 5 geeft de oordelen op de getoetste criteria schematisch weer, gevolgd door een tekstuele toelichting.

Figuur 5. Oordeel taakspecialisme toezicht

Maatschappelijke reïntegratie

Inhoud van het reclasseringscontact

De inhoud van het reclasseringscontact voldoet overwegend aan de normen en verwachtingen van de Inspectie VenJ. Bij aanvang van het toezicht is er niet standaard sprake van een warme overdracht tussen de toezichthouder en de adviseur. Wanneer men dit wel nodig vindt, wordt er alsnog contact gezocht. De toezichthouders nemen tijdens het toezicht zowel de ruimte voor begeleiding als voor controle. Een verbeterpunt betreft de snelheid van het afnemen van een RISc wanneer deze bij aanvang van het toezicht niet voorhanden is; hier kan veel tijd overheen gaan. Voor de inrichting van het toezicht is een inschatting van de problematiek en de bepaling van het daarbij behorende toezichtniveau zo snel mogelijk nodig.

Aanbeveling

- Zorg ervoor dat medewerkers ruimte krijgen voor het afnemen van een RISc bij een nieuw toezicht, wanneer deze bij aanvang hiervan nog niet voorhanden is.

Samenwerking

De samenwerking met ketenpartners, zorg- en hulpverleningsinstellingen voldoet aan de normen en verwachtingen van de Inspectie VenJ.

Maatschappijbeveiliging

Bijdrage aan de strafrechtketen en risico-identificatie

De bijdrage aan de strafrechtketen en de risico-identificatie voldoet in beperkte mate aan de normen en verwachtingen van de Inspectie VenJ. Een aantal onderwerpen verloopt goed. Hoewel er verschillende werkwijzen zijn ten aanzien van de verdeling en prioritering van de toezichtopdrachten, vindt deze op adequate wijze plaats. De toezichten sluiten aan op de opdracht, maar de reclassering ondervindt hinder van de snelheid waarmee zij de vonnissen van het OM ontvangt. De samenwerking met de opdrachtgevers verloopt verder goed; over en weer weten zij elkaar te vinden en vindt er overleg plaats.

Andere onderwerpen behoeven extra aandacht. Hoewel de cijfers over de gehele regio Zuid-West gaan, is het percentage op tijd gestarte toezichten – gerekend vanaf het moment dat de opdracht binnen is – aan de lage kant. De Inspectie VenJ acht het van belang dat RN regio Rotterdam deze toezichten binnen de daarvoor gestelde termijnen opstart. Daarnaast is de toezichtovereenkomst vaak niet binnen zes weken opgesteld; de toezichthouders ervaren dit ook niet altijd als haalbaar. Om toch op enige wijze duidelijkheid te hebben over de invulling van het toezicht, zowel voor de toezichthouder als voor de cliënt, vindt de Inspectie VenJ het belangrijk dat er gewerkt wordt met voorlopige overeenkomsten als het niet haalbaar is om binnen zes weken een ‘definitieve’ toezichtovereenkomst op te stellen. In het verlengde hiervan is de toezichtovereenkomst nog onvoldoende dynamisch van karakter en dient er meer aandacht te zijn voor het opstellen van SMART-geformuleerde doelen. Tijdens het toezicht worden evaluaties onvoldoende vooruit gepland en daadwerkelijk uitgevoerd. Voortgangsrapportages worden waar nodig frequenter ingezet, maar de PI is niet tevreden over de levertermijnen. Het volgende aandachtspunt ligt buiten de invloedssfeer van RN regio Rotterdam; dit betreft de snelheid van de tenuitvoerlegging van niet goed lopende toezichten. Het duurt vaak lang voordat TUL-zittingen plaatsvinden. Het OM heeft aangegeven dat de staande afspraak ook niet haalbaar is. De Inspectie VenJ acht het van belang dat de betrokken partijen de huidige afspraak evalueren, met het doel om de zitting zo snel mogelijk te laten plaatsvinden na het moment van uitbrengen van het advies TUL.

Aanbevelingen

- Zorg ervoor dat de toezichten binnen de daarvoor vastgestelde termijnen worden opgestart.
- Zorg voor binnen de termijn opgestelde (voorlopige) toezichtovereenkomsten, zet deze overeenkomsten tijdens het toezicht dynamisch in en neem hierin SMART-geformuleerde doelen op.
- Zorg dat er evaluaties van het toezicht plaatsvinden.
- Zorg dat de opdrachtgever tijdig de voortgangsverslagen ontvangt.

Aanbevelingen aan het OM

- Zorg voor een snellere aanlevering van de vonnissen.
- Verkort de tijd tussen het uitbrengen van het advies TUL en de zittingsdatum voor de tenuitvoerlegging van (een deel van) het voorwaardelijk strafrestant.

Risicobeheersing toezicht

De risicobeheersing tijdens de uitvoering van het toezicht voldoet overwegend aan de normen en verwachtingen van de Inspectie VenJ. RN regio Rotterdam maakt gebruik van duobegeleiders. De contactfrequentie is tot 1 mei 2014 in elk niveau op orde. Opmerkelijk is wel dat de toezichthouders zoekende zijn om invulling te geven aan contactmomenten die erg dicht op elkaar zitten.

Een verbeterpunt betreft de herdiagnostiek wanneer de RISc gedateerd dreigt te raken. Het is – met uitzondering van de tbs-toezichten – niet vanzelfsprekend dat het verloop hiervan wordt bijgehouden en een RISc opnieuw wordt afgenomen.

Aanbeveling

- Voer herdiagnostiek uit wanneer de huidige diagnostiek gedateerd is of veranderingen in de casus hier om vragen.

5

Gedragsinterventie

In dit hoofdstuk beoordeelt de Inspectie VenJ het taakspecialisme gedragsinterventie aan de hand van de aspecten ‘maatschappelijke reïntegratie’ en ‘maatschappijbeveiliging’. Om hier een oordeel over te kunnen geven, schetst de Inspectie VenJ eerst haar bevindingen. Hierbij volgt zij zo veel als mogelijk het proces; de randvoorwaarden voor het uitvoeren van gedragsinterventies, de toeleiding naar een gedragsinterventie en de uitvoering, tijdigheid en volledigheid van de gedragsinterventie. Het hoofdstuk sluit af met conclusies en oordelen op de getoetste aspecten en criteria.

5.1 Bevindingen

5.1.1 Randvoorwaarden

Unit

Trainers van RN regio Rotterdam werken allen in dezelfde toezichtunit. Deze toezichtunit is werkzaam in zowel het arrondissement Rotterdam als het arrondissement Den Haag. Voorheen waren de trainers verdeeld over verschillende units. Zij ervaren het als positief dat zij in dezelfde unit werkzaam zijn. Het voordeel is dat er kortere lijnen zijn en er nu eens in de acht weken overleg plaatsvindt met alleen de trainers.

Erkende gedragsinterventies

De trainers van RN regio Rotterdam voeren de erkende gedragsinterventie ‘Cognitieve Vaardigheden’ (CoVa) uit. Daarnaast voeren zij ook de (nog) niet erkende gedragsinterventies ‘Arbeidsvaardigheden’ (ArVa), BORG-Partnergeweld en de individuele training Solo uit. De training ‘Kiezen Voor Verandering’ (KVV) voeren zij uit samen met trainers van DJI.

Onderstaand overzicht toont het aantal personen die deel hebben genomen aan gedragsinterventies, uitgevoerd door RN regio Rotterdam in de periode april 2013 tot en met maart 2014.

Tabel 1. Overzicht aantal deelnemers aan gedragsinterventie in de periode april 2013 tot en met maart 2014

Gedragsinterventie	Aantal deelnemers
CoVa	73
ArVa	21
RIP Terugvalpreventie agressiedelicten	7
RIP Budgetteringscursus	8
Budgetteren	4
Totaal	113

Faciliteiten

In de regio Rotterdam voeren de trainers de gedragsinterventies uit in het kantoorpand van RN regio Zuid-West in Rotterdam en in de verschillende PI's in de regio. De geboden faciliteiten verschillen per locatie. Op het kantoor van RN regio Zuid-West in Rotterdam zijn twee vaste trainingsruimten waar trainers gedragsinterventies geven. Hier is voldoende materiaal aanwezig ten behoeve van de gedragsinterventies. Trainers geven gedragsinterventies ook in de avonduren.

In de PI's worden verschillende ruimtes ingezet als trainingsruimte. Zo beschikt een aantal inrichtingen niet over een ruimte die specifiek voor het geven van gedragsinterventies is bedoeld. Trainers kijken dan uit naar bijvoorbeeld de recreatieruimtes. Hoewel de faciliteiten voldoende zijn, geven trainers aan wisselende ervaringen te hebben op het gebied van de aangeboden veiligheidsmaatregelen in de penitentiaire inrichtingen (zie hoofdstuk 7).

Waarborgen programma-integriteit

Interventiecoaches in dienst van het Facilitair Interventie Team (FIT¹⁷) waarborgen de programma-integriteit van de gedragsinterventies. Voor iedere gedragsinterventie zijn vaste contactmomenten tussen de interventiecoach en de trainers. Op deze manier waarborgt het FIT dat de gedragsinterventies worden uitgevoerd conform het programma en de eisen van de Erkenningscommissie Gedragsinterventies.

5.1.2 Uitvoering gedragsinterventies

Toeleiding

Volgens de respondenten nemen de rechters gedragsinterventies in toenemende mate als bijzondere voorwaarde op in het vonnis. Op deze manier is de cliënt verplicht tot het voltooien van de gedragsinterventie. Als een gedragsinterventie niet in het vonnis staat maar deze wel als aanwijzing in de toezichtovereenkomst wordt opgenomen, is het noodzakelijk dat de cliënt intrinsiek gemotiveerd is. Immers, het niet volgen van de gedragsinterventie heeft dan geen consequenties.

Aansluiting

Deelname aan een gedragsinterventie is gebaseerd op het reclasseringsadvies. Zoals vermeld in hoofdstuk 3, indiceert de RiSc een gedragsinterventie op basis van de aanwezige risicofactoren op de verschillende leefgebieden. Doordat dit een momentopname is, kan het voorkomen dat

¹⁷ Het FIT informeert, adviseert en ondersteunt de regio en waarborgt dat de gedragsinterventies op de juiste wijze worden uitgevoerd (programma-integriteit). Het FIT is gevestigd in het hoofdkantoor van Reclassering Nederland te Utrecht.

een gedragsinterventie toch niet aansluit op de problematiek of vaardigheden van de cliënt. Trainers treden dan in overleg met de interventiecoach. Mogelijk nemen zij een extra test af, zoals een intelligentietest.

Relatie met het toezicht

Recentelijk is de reclassering gestart met de uitvoering van COVA 2.0, waarin een aantal zaken is veranderd ten opzichte van de eerste versie. De voornaamste verandering is de introductie van vier contactmomenten tussen de trainer, de cliënt en diens toezichthouder dan wel trajectbegeleider. Zowel de geïnterviewde trainers als toezichthouders zijn positief over deze ontwikkeling. De gedragsinterventie wordt zo meer een onderdeel van het toezicht of het intramurale reïntegratietraject. Ook kunnen de leerpunten die voortkomen uit de sessies, worden besproken tijdens contactmomenten tussen de toezichthouder en de cliënt. Binnen de PI's is het lastig om bij ieder terugkoppelgesprek onder andere de mentor van de gedetineerde aanwezig te laten zijn. Dit heeft te maken met het wisselende rooster van de mentor. Volgens PI Rotterdam zijn zij van tevoren onvoldoende geïnformeerd over deze ontwikkeling en de gevolgen hiervan op hun personele inzet.

Voor de andere gedragsinterventies geldt deze ontwikkeling met extra betrokkenheid van de toezichthouder/trajectbegeleider niet. Voor deze gedragsinterventies maken trainers na iedere sessie een schriftelijke terugkoppeling voor de toezichthouder of de trajectbegeleider. Hierdoor blijven zij op de hoogte van de voortgang van hun cliënt.

Registratie

De registratie van het verloop van een gedragsinterventie in IRIS wordt zowel door de trainer als de toezichthouder gedaan. De trainer voert in IRIS onder andere presentielijsten, evaluatieverslagen en afloopberichten in. Toezichthouders dienen de inhoudelijke informatie te registreren; zoals verslagen van voortgangsgesprekken binnen COVA 2.0 en de schriftelijke terugkoppelingen van de trainer. Hoewel de toezichthouders verantwoordelijk zijn voor de registratie hiervan, gebeurt dit niet altijd even zorgvuldig.

Tijdigheid en volledigheid

Bij RN regio Rotterdam houdt één functionaris de administratie ten aanzien van aanmeldingen voor de gedragsinterventies bij en houdt daardoor ook in de gaten wanneer een nieuwe groep kan starten. Ook monitort deze functionaris de termijnen zodat de gedragsinterventies uitgevoerd worden binnen de toezichtstermijn. Vanwege een goede instroom aan gedragsinterventies lukt het vrijwel altijd om de groepen vol te krijgen en de gedragsinterventies binnen de toezichtstermijn af te ronden.

5.2 Conclusie, oordelen en aanbevelingen

Algemene conclusie

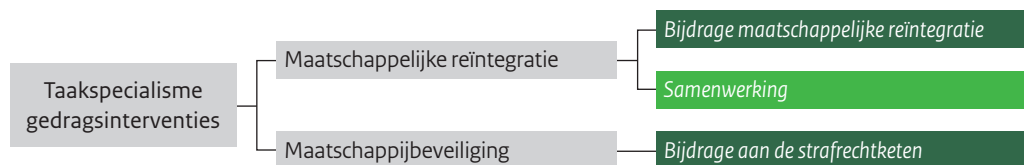
De Inspectie VenJ is positief over de wijze waarop RN regio Rotterdam gedragsinterventies uitvoert. Het plaatsen van alle trainers binnen één toezichtunit leidt bovendien tot meer cohesie en uniformering van werkwijzen. De Inspectie VenJ vindt het een opvallende ontwikkeling dat RN regio Rotterdam nog maar één erkende gedragsinterventie uitvoert.

Oordeel per aspect

De twee aspecten waarop de Inspectie VenJ het taakspecialisme gedragsinterventie toetst, te weten ‘maatschappelijke reïntegratie’ en ‘maatschappijbeveiliging’, vallen uiteen in een aantal criteria. Dat zijn respectievelijk ‘bijdrage aan maatschappelijke reïntegratie’, ‘samenwerking’ en ‘bijdrage aan de strafrechtketen’. Figuur 6 geeft de oordelen op de getoetste criteria schematisch weer, gevolgd door een tekstuele toelichting.

Figuur 6. Oordeel taakspecialisme gedragsinterventie

Maatschappelijke reïntegratie

Bijdrage aan maatschappelijke reïntegratie

De verschillende gedragsinterventies die de trainers van RN regio Rotterdam geven, leveren een bijdrage aan de maatschappelijke reïntegratie. Door de ondersteuning vanuit het FIT is de programma-integriteit gewaarborgd.

Samenwerking

De samenwerking tussen trainers en toezichthouders dan wel trajectbegeleiders voldoet overwegend, maar niet volledig aan de normen en verwachtingen van de Inspectie VenJ. Zo komt het contact tussen de trainer en de mentor in een PI niet altijd tot stand en heeft de registratie van de gedragsinterventie door de toezichthouder in IRIS verbetering.

Maatschappijbeveiliging

Bijdrage aan de strafrechtketen

De Inspectie VenJ is positief over de bijdrage van de gedragsinterventies aan de strafrechtketen. RN regio Rotterdam voert de gedragsinterventies binnen de termijnen uit. Doordat één functionaris hiervoor verantwoordelijk is, is geborgd dat cliënten tijdig kunnen starten en de gedragsinterventie binnen de toezichtstermijn kunnen voltooien.

6

Werkstraf

In dit hoofdstuk beoordeelt de Inspectie VenJ het taakspecialisme werkstraf aan de hand van de aspecten ‘maatschappelijke reïntegratie’, ‘maatschappijbeveiliging’ en ‘veiligheid’. Om een oordeel te geven over dit taakspecialisme, schetst de Inspectie VenJ eerst haar bevindingen. Hierbij volgt zij zo veel als mogelijk het proces; de randvoorwaarden voor het ten uitvoer leggen van de werkstraf, het plaatsingsproces, de urenregistratie, de samenwerking met de toezichthouder en de termijnen waarbinnen de werkstraf uitgevoerd moet worden. Vervolgens beschrijft de Inspectie VenJ haar bevindingen op het aspect ‘veiligheid’, waarna het hoofdstuk afsluit met conclusies en oordelen op de getoetste aspecten en criteria.

6.1 Bevindingen

6.1.1 Randvoorwaarden

Projectplaatsen

In de regio Rotterdam zijn ongeveer 130 externe projectplaatsen en drie groepsprojecten. In de regio is een projectbeheerder aangesteld (0,5 fte) die verantwoordelijk is voor het beheer van de huidige projecten en werving van nieuwe projecten. Ten aanzien van het aantal projectplaatsen constateert de Inspectie VenJ twee knelpunten.

Ten eerste geven medewerkers werkstraf aan dat er in bepaalde gebieden te weinig projectplaatsen zijn en/of dat deze te weinig variatie kennen. Het kan daardoor lastig zijn om cliënten te plaatsen op projecten zonder dat zij daarvoor (hoge) reiskosten moeten maken. Een oplossing die RN ook in andere regio's hanteert, is het rijden met busjes vanaf de groepsprojecten. Cliënten dienen naar een groepsproject te komen, van waaruit busjes hen vervoeren naar externe projecten. De reistijden tellen mee voor de uren van de werkstraf.

Een tweede ontwikkeling heeft te maken met bezuinigingen en reorganisaties in andere sectoren, waardoor het voorkomt dat externe projectplaatsen minder cliënten aannemen. Een voorbeeld hiervan is de zorgsector.

Een oplossing waar RN regio Rotterdam nu aan werkt is om werkmeesters op een extern project aanwezig te laten zijn. Hierdoor kunnen medewerkers werkstraf op deze projecten meerdere cliënten plaatsen zonder dat dit extra inspanning vergt van de projectplaats zelf.

Eisen aan de projectplaatsen

De Inspectie VenJ heeft één externe projectplaats en één groepsproject bezocht. Het te verrichten werk op beide locaties heeft zoveel als mogelijk een publiek doel en op beide locaties is het werk additioneel, dat wil zeggen dat er geen sprake is van het bezetten van arbeidsplaatsen die anders ter beschikking zouden komen van de reguliere arbeidsmarkt.

De Inspectie VenJ merkt op dat RN regio Rotterdam creatief en proactief is in de wijze waarop zij nieuwe werkzaamheden voor de groepsprojecten werft. Zo bestaan de werkzaamheden op het groepsproject onder andere uit het repareren van toestellen voor speeltuinen.

Wanneer RN regio Rotterdam merkt dat een projectplaats niet meer aan de eisen voldoet, geeft zij – afhankelijk van de ernst van de situatie – een waarschuwing of stopt direct de samenwerking met het project. Als de situatie niet verbetert na een waarschuwing, stopt RN regio Rotterdam de samenwerking alsnog.

Goedkeuring door het OM

RN regio Rotterdam levert in principe jaarlijks een overzicht van alle projectplaatsen aan het OM. Dit is volgens RN regio Rotterdam in 2013 echter niet gebeurd vanwege onder andere de reorganisatie en een aantal functiewisselingen. Het voornemen is om deze controle alsnog in de zomer van 2014 te doen. Voor RN regio Rotterdam is het desalniettemin onduidelijk waar het OM de projectplaatsen op controleert. Zij ontvangt alleen het eindoordeel van het OM.

RN regio Rotterdam heeft eens per kwartaal overleg met het OM over de uitvoering van de werkstraf. Bij urgente problemen zijn er korte lijnen tussen beide organisaties.

6.1.2 Uitvoering werkstraf

Plaatsing

De afdeling administratie verstuurt uitnodigingen voor intakes. Medewerkers werkstraf houden op een vast dagdeel intakegesprekken. RN regio Rotterdam hanteert hiervoor het doktersmodel. Dit houdt in dat zij – rekening houdend met een aantal personen dat niet komt opdagen – meer mensen uitnodigen dan waar tijd voor is. Zij koppelt op voorhand dan ook niet een cliënt aan een medewerker. De geïnterviewde medewerkers werkstraf ervaren het als een voordeel dat zij in korte tijd veel intakes kunnen afnemen. Een nadeel is volgens hen daarentegen dat zij niet weten welke cliënten zij zullen spreken en dus vooraf geen dossieronderzoek kunnen verrichten.

Het verdere plaatsingsproces verloopt conform de criteria waar de Inspectie VenJ op toetst. Medewerkers werkstraf houden bij plaatsing rekening met relevante factoren. Na het intakegesprek heeft een cliënt een kennismakingsgesprek met de contactpersoon van de projectplaats. Hier is ook de reclassering bij aanwezig. De contactpersoon van de projectplaats en de cliënt leggen de gemaakte afspraken vast in een plaatsingsovereenkomst.

De medewerkers werkstraf hebben de projectplaatsen opgedeeld in geografische clusters. Iedere medewerker is verantwoordelijk voor zes tot negen projectplaatsen om hier het contact mee te onderhouden. Hiernaast hebben zij een caseload met cliënten waar zij de uitvoering van de werkstraf voor coördineren.

Een ontwikkeling vanuit ZSM is dat er vaker korte werkstraffen (<15 uur) worden opgelegd. Medewerkers werkstraf geven aan dat zij hiervoor wel het hele plaatsingsproces moeten doorlopen. Omdat het om weinig werkuren gaat, vergt dit relatief veel capaciteit van RN regio Rotterdam.

Uren

De urenregistratie op de projectplaatsen die de Inspectie VenJ heeft bezocht, gebeurt nauwkeurig. Werkmeesters dan wel contactpersonen van de projectplaats tekenen dagelijks de lijsten af. Sinds begin april werkt ook de werkstrafunit in IRIS, waardoor werkmeesters op een groepsproject afwezigheid (of andere bijzonderheden) direct in het systeem kunnen zetten. Dit is vervolgens ook toegankelijk voor – indien van toepassing – de toezichthouder.

Medewerkers werkstraf controleren niet altijd de aanwezigheid van de cliënt op diens eerste werkdag. Enerzijds laten medewerkers werkstraf de afweging om dit wel of niet te controleren afhangen van de mate van vertrouwen die zij hebben in de projectplaats. Dit is gebaseerd op eerdere ervaringen met tijdige en consequente terugkoppeling. Anderzijds is het voor de medewerkers werkstraf niet altijd mogelijk om deze controle (zelf) uit te voeren, bijvoorbeeld vanwege een parttime dienstverband.

De Inspectie VenJ constateert dat de controlerende taken ten aanzien van de aanwezigheid van de cliënt onder de medewerkers werkstraf tot een niet eenduidige uitvoering leidt; de ene medewerker controleert de aanwezigheid van de cliënt op de eerste werkdag in het eigen geografische cluster, de ander doet dit op basis van de eigen caseload.

Als een cliënt op een later moment tijdens de uitvoering van de werkstraf niet verschijnt, dient de projectplaats dit direct door te geven aan de reclassering. Uit de interviews blijkt dat dit ook gebeurt.

Samenwerking met toezichthouder

De invoering van de registratiemogelijkheid over het verloop van de werkstraf in IRIS moet er onder andere voor zorgen dat de samenwerking tussen medewerkers werkstraf en toezichthouders beter gaat. Toezichthouders kunnen nu via IRIS op de hoogte blijven van de voortgang van de werkstraf.

Medewerkers werkstraf en toezichthouders geven aan dat de samenwerking tussen verschillende reclasseringswerkers verschilt. In het geval van bijzonderheden bij de uitvoering van de werkstraf is er altijd contact. Soms is een toezichthouder aanwezig bij het intakegesprek van de werkstraf.

Check op de uitvoering

Binnen de werkstrafunit zijn vier teamleiders werkzaam die medewerkers werkstraf aansturen. Hoewel de leidinggevende rol aan het verschuiven is van sturing naar coaching, zien zij momenteel nog alle rapporten van een voortijdig negatieve beëindiging. Daarnaast voeren zij caseloadgesprekken en zitten zij casuïstiekoverleggen voor. De unitmanager werkstraf stuurt de teamleiders en de werkmeesters aan.

6.1.3 Afronding werkstraf

Termijnen

De opdracht voor de werkstraf (het vonnis, een strafbeschikking of transactie) gaat van de rechtbank naar het OM, en vervolgens via het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB), naar RN regio Rotterdam. Uit cijfers blijkt dat dit gemiddeld 90 dagen duurt¹⁸. Omdat de termijn – waarbinnen de werkstraf ten uitvoer gelegd dient te worden – op de dag van het vonnis start, heeft RN regio Rotterdam hierdoor minder tijd om de werkstraf ten uitvoer te leggen.

Na binnenkomst van het vonnis bij RN regio Rotterdam duurt het gemiddeld 21 dagen voordat een cliënt op intakegesprek komt. De periode vanaf de intake tot de eerste werkdag neemt vervolgens gemiddeld 81 dagen in beslag¹⁹. Uit andere gegevens blijkt dat in de eerste drie maanden van 2013 9 procent van de werkstraffen na de intake binnen 28 dagen start met de werkstraf²⁰.

Vanaf de dag van het vonnis, de strafbeschikking of transactie duurt het voor cliënten dus gemiddeld 192 dagen voordat zij hun eerste werkdag hebben, waarvan gemiddeld gedurende 102 dagen de zaak in handen van de reclassering is. Omdat werkstraffen die via een strafbeschikking of een transactie zijn opgelegd binnen zes maanden ten uitvoer gelegd dienen te worden, moet RN regio Rotterdam voor veel van deze werkstraffen al in een vroeg stadium verlenging aanvragen. Omdat er sprake is van een structureel hoge instroom aan werkstraffen, heeft RN regio Rotterdam een plan opgesteld hoe hier mee om te gaan²¹. Op 1 april 2014 wachtten er in deze regio namelijk 2000 zaken op een intakegesprek. Dit plan formuleert manieren om de voorraad aan werkstraffen en de hoge instroom te verwerken. Dit zal ondermeer gedaan worden door op een andere wijze de intakes te organiseren, het plaatsen op projecten efficiënter te laten verlopen (gebaseerd op het aantal opgelegde uren) en extra projecten en personele capaciteit te werven. De Inspectie VenJ merkt op dat de organisatie in het plan uitgaat van een instroom conform kader, terwijl de instroom al geruime tijd boven het kader is.

Afloopbericht

Na afronding van de werkstraf sturen de medewerkers werkstraf een afloopbericht naar het CJIB. Bij een voortijdig negatieve beëindiging nodigen zij de cliënt uit om het afloopbericht te bespreken.

6.1.4 Veiligheid

RI&E

RN regio Rotterdam beschikt over een Risico Inventarisatie & Evaluatie (RI&E) van de meeste projectplaatsen. In een aantal gevallen is deze echter niet aanwezig of gedateerd.

Toezicht

Het toezicht op de groepsprojecten gebeurt door werkmeesters in dienst van RN regio Rotterdam. Zij houden toezicht op de cliënten die in de loods werken en gaan in duo's mee met groepen cliënten die buiten werken.

¹⁸ Termijnen en misluktingspercentages werkstraf. Locatie Rotterdam. April 2013 – maart 2014.

¹⁹ Termijnen en misluktingspercentages werkstraf. Locatie Rotterdam. April 2013 – maart 2014.

²⁰ Minimonitor. Dit cijfer geldt voor de gehele regio Zuid-West. Cijfers voor alleen regio Rotterdam zijn niet beschikbaar.

²¹ Taskforce werkvoorraad werkstraffen 2014.

Bij externe projectplaatsen houdt een medewerker van de projectplaats eerstelijns toezicht op de cliënt. Op de externe projectplaats die de Inspectie VenJ heeft bezocht, waren meerdere medewerkers aanwezig om toezicht te houden. De contactpersoon van de projectplaats is het centrale aanspreekpunt voor RN regio Rotterdam.

Incidenten

Op externe projectplaatsen doen zich weinig incidenten voor. Medewerkers werkstraf schatten bij de intake de kans op ongewenst gedrag of onttrekken aan de werkstraf in. Als zij deze hoog inschatten, kiezen zij voor plaatsing op een groepsproject. Het aantal incidenten op groepsprojecten is dan ook hoger. Werkmeesters geven aan dat incidenten zich met enige regelmaat voordoen. Als een situatie uit de hand loopt, grijpen zij in om de situatie te de-escaleren. De werkmeesters maken van ernstige incidenten melding bij het hoofdkantoor van RN.

Controle van de veiligheidssituatie

De projectbeheerder is – in vergelijking tot de medewerkers werkstraf – in de eerste plaats verantwoordelijk voor de controle van de veiligheidssituatie op de projectplaatsen. Bij het verwerven van nieuwe projecten toetst deze onder andere op de veiligheid. Het is ook een onderdeel van de jaarlijkse evaluatie van de projectplaatsen.

Medewerkers werkstraf voeren onaangekondigde bezoeken uit aan de projectplaatsen, waarbij zij ook oog hebben voor de veiligheidssituatie. Medewerkers werkstraf controleren de projectplaatsen in hun eigen geografische cluster.

6.2 Conclusie, oordelen en aanbevelingen

Algemene conclusie

RN regio Rotterdam heeft sinds vorig jaar te maken met een hoge instroom van werkstraffen. Dit komt doordat het aantal werkstrafopdrachten vanuit het OM al langere tijd hoger is dan het aantal dat bij RN regio Rotterdam is ingekocht. RN regio Rotterdam zal dus met de huidige formatie hierop in moeten spelen, maar dit heeft gevolgen voor de doorlooptijden. De Inspectie VenJ constateert dan ook dat de organisatie moeite heeft de hoge instroom te verwerken; de termijnen voor het starten met de werkstraf zijn te lang en er zijn onvoldoende (gevarieerde) projectplaatsen om ook in de toekomst tot een goede plaatsing te kunnen blijven komen. Ten behoeve hiervan heeft RN regio Rotterdam een plan opgesteld hoe zij hier beter op in kan spelen. Dit plan gaat echter uit van een instroom conform kader en richt zich op het wegwerken van de huidige wachtrij. Als de instroom boven kader blijft, is aanpassing nodig.

De geografische clusterverdeling van projectplaatsen onder de medewerkers werkstraf heeft volgens de Inspectie VenJ nadere uitwerking met heldere afspraken. Zo is het onduidelijk of medewerkers de controle van de eerste werkdag op basis van de caseload of van het eigen cluster uitvoeren.

Aanbeveling

- Zorg voor duidelijke afspraken over en sturing op de taken die behoren tot de verantwoordelijkheid voor een cluster van projectplaatsen.

Aanbeveling aan het OM en RN regio Rotterdam

- Evalueer de huidige afspraken omtrent de inkoop van de werkstraffen, zodat RN regio Rotterdam haar capaciteit hierop kan aanpassen.

Oordeel per aspect

De drie aspecten waarop de Inspectie VenJ het taakspecialisme werkstraf toetst, te weten 'maatschappelijke reïntegratie', 'maatschappijbeveiliging' en 'veiligheid', vallen uiteen in een aantal criteria. Dat zijn achtereenvolgens 'bijdrage aan maatschappelijke reïntegratie', 'projectplaatsvereisten', 'bijdrage aan de strafrechtketen' en 'veiligheid projectplaatsen'. Figuur 7 geeft de oordelen op de getoetst criteria schematisch weer, gevolgd door een tekstuele toelichting.

Figuur 7. Oordeel taakspecialisme werkstraf

Maatschappelijke reïntegratie

Bijdrage aan maatschappelijke reïntegratie

Het oordeel van de Inspectie VenJ over de bijdrage van de door RN regio Rotterdam ten uitvoer gelegde werkstraffen is tweeledig. Enerzijds is de Inspectie VenJ positief over de wijze van plaatsing en de relatie tussen de werkstraf en, indien van toepassing, het toezicht. Anderzijds signaleert de Inspectie VenJ dat het aantal projectplaatsen laag is voor de hoge instroom en dit in bepaalde gebieden onvoldoende variatie biedt; dit is noodzakelijk om passende plaatsing te verwezenlijken.

Projectplaatsvereisten

De projectplaatsen voldoen overwegend aan de normen en verwachtingen van de Inspectie VenJ. Het werk is additioneel en dient een publiek belang. Een verbeterpunt betreft de jaarlijkse goedkeuring van de projectplaatsen door het OM; volgens RN regio Rotterdam is dit in 2013 door de reorganisatie er bij ingeschoten.

Aanbeveling

- Zorg voor jaarlijkse goedkeuring van de projectplaatsen door het OM.

Maatschappijbeveiliging

Bijdrage aan de strafrechtketen

De bijdrage aan de strafrechtketen voldoet beperkt aan de normen en verwachtingen van de Inspectie VenJ. Een verbeterpunt betreft de termijn waarbinnen RN regio Rotterdam de werkstraffen ten uitvoer legt. Hierbij is het allereerst van belang dat het OM – net als bij de toezichten – de opdracht tot het uitvoeren van de werkstraf sneller aanlevert bij RN regio Rotterdam. Voorts ligt de verantwoordelijkheid bij RN regio Rotterdam om de werkstraf vlot te laten starten; hoewel de werkstraffen – indien nodig met verlenging – over het algemeen binnen de uiterlijke termijn worden voltooid, zit er veel tijd tussen de instroom van de opdracht en de eerste werkdag. Het

tweede verbeterpunt betreft de controle op de aanwezigheid van de cliënt op de eerste werkdag. De Inspectie VenJ constateert dat medewerkers werkstraf dit niet altijd doen. Hoewel dit ook te maken heeft met de geografische indeling in clusters zoals hierboven benoemd, is er te weinig scherpste op dit onderwerp.

Aanbevelingen

- Zorg voor een snellere start van de eerste werkdag tijdens de uitvoering van de werkstraf, conform de landelijke afspraken.
- Controleer de aanwezigheid van cliënten op hun eerste werkdag.

Veiligheid

Veiligheid projectplaatsen

RN regio Rotterdam heeft voldoende aandacht voor de veiligheidsaspecten binnen het ten uitvoer leggen van de werkstraf. Door zorgvuldige plaatsing doen incidenten zich nauwelijks voor op externe projectplaatsen. Daarentegen komen incidenten regelmatig voor op de groepsprojecten. Werkmeesters gaan hier echter goed mee om.

7

Organisatieaspecten en veiligheid

In dit hoofdstuk beoordeelt de Inspectie VenJ de organisatieaspecten en de veiligheid. Om hier een oordeel over te kunnen geven, schetst de Inspectie VenJ eerst haar bevindingen op de organisatieaspecten, aan de hand van de volgende onderwerpen: de reorganisatie, personeelsvereisten, communicatie, integriteit en evaluatie. Vervolgens staat het aspect veiligheid centraal, met daarin de onderwerpen voorkomen intimidatie en agressie, omgang met incidenten. Het hoofdstuk sluit af met conclusies en oordelen op de getoetste criteria.

7.1 Bevindingen

7.1.1 Reorganisatie

De reorganisatie naar RN 2.0 heeft onder meer als gevolg dat niet alle unitmanagers opnieuw konden worden geplaatst en de functie van werkbegeleider is verdwenen. Zoals in de voorgaande hoofdstukken aan bod is gekomen, zijn de units op hun eigen manier aan de slag gegaan om aan de collegiale toets invulling te geven. Elke unit heeft 18 uur per week gekregen om te besteden aan controlerende taken. Hier wordt rekening mee gehouden in de caseload.

Met het verdwijnen van de werkbegeleiders is ook een nieuwe functie tot stand gekomen, te weten de kwaliteitsfunctionaris. In de regio Rotterdam hebben de kwaliteitsfunctionarissen het voornemen om elke reclasseringswerker aan een toets te onderwerpen. De komende maanden is telkens een unit aan de beurt. Hiermee trachten zij te sturen op de kwaliteit. Het is op het moment van de doorlichting nog niet bekend of, en zo ja hoe, de hieruit geformuleerde verbeterpunten per individu worden gemonitord. Met de uitkomsten uit deze vorm van onderzoek, in combinatie met overige signalen van bijvoorbeeld de unitmanagers, is het voornemen om rode draden te formuleren ten behoeve van de sturing op kwaliteit. Op het moment van de doorlichting was deze werkwijze nog in de beginfase en moesten de eerste controlemomenten nog plaatsvinden.

RN 2.0 gaat uit van vakvolwassenheid van de reclasseringswerker. Alle reclasseringswerkers hebben een Individueel Actie Plan (IAP) moeten opstellen, waarin zij hun sterke en zwakke punten moesten formuleren. Deze plannen dienen als input voor functioneringsgesprekken en ondersteunen reclasseringswerkers om inzicht te krijgen in hun kracht en hun ontwikkelpunten.

Uit de interviews met het management blijkt dat niet iedereen (al) aan het niveau van vakvolwassenheid voldoet. De kwaliteitsfunctionarissen van RN regio Rotterdam zullen in de loop van 2014 een rol krijgen in de ondersteuning en coaching van deze personen.

De geïnterviewde medewerkers vinden het voordeel van de reorganisatie dat de interne processen sneller verlopen doordat er minder controlemomenten zijn. Anderzijds missen zij ook de eenduidigheid die de werkbegeleiders uitdroegen, en daarmee ook het waarborgen van structuur en kwaliteit; er is geen centraal aanspreekpunt meer. Zij ervaren de collegiale toetsing in zekere zin als plezierig, maar geven ook aan het spannend te vinden hoe iedereen omgaat met 'blinde vlekken', objectieve en directieve feedback. Hierin zien zij dan ook kwetsbaarheden. Ook constateren zij verschillen tussen de bereidwilligheid onder collega's om stukken voor te leggen aan anderen, of om zich op te werpen als meelezer van een rapport.

7.1.2 Personeelsvereisten

Bezetting

De personele bezetting van RN regio Zuid-West (403 fte) is momenteel iets onder het kader (412 fte)²².

In hoofdstuk 4 kwam de (organisatorische) werkdruk voor de EC-unit reeds aan de orde. Naast het aansluiten van de cliënten op de enkelband, doen deze medewerkers ook de haalbaarheidsonderzoeken en de adviezen voor een penitentiair programma. Uit de interviews blijkt dat deze onderzoeken veel tijd kosten (ongeveer 7 uur) en dat dit niet in verhouding staat tot de vergoeding (1,5 uur). Het complexe aan deze doelgroep is dat de medewerkers hiervoor gespecialiseerd moeten zijn.

Vereisten personeel

De medewerkers van RN regio Rotterdam voldoen aan de personeelsvereisten. Zij hebben een relevante opleiding gevolgd, zijn beëdigd, beschikken over de relevante licenties en over een Verklaring Omtrent Gedrag. De cyclische functioneringsgesprekken dragen bij aan de kwaliteit van medewerkers.

7.1.3 Communicatie

Invoering ontwikkelingen

Op 1 april 2014 is landelijk het adolescentenstrafrecht ingevoerd. Met de invoering van deze wet is het mogelijk geworden om verdachten in de leeftijdscategorie 16 tot 23 jaar volgens het jeugdstrafrecht dan wel het volwassen strafrecht te berechten. Adviseurs moeten in het reclasseringsadvies aangeven welke optie volgens hen geschikt is. Hiervoor is een wegingskader opgesteld. Teneinde goed te kunnen adviseren in zaken waar het adolescentenstrafrecht toegepast kan worden, zijn dertien adviseurs van RN regio Rotterdam hiervoor opgeleid. Het landelijk kantoor van RN ontwikkelt op het moment van de doorlichting een e-learning voor alle andere reclasseringswerkers. Tot die tijd dienen de dertien adviseurs die de opleiding reeds gevolgd hebben de andere adviseurs te ondersteunen.

²² Meetmoment: 1 januari 2014. Regio Rotterdam is onderdeel van regio Zuid-West. Aparte cijfers zijn niet beschikbaar.

Interne communicatie

De interne communicatie verloopt via verschillende kanalen. Reclasseringswerkers hebben onderling contact met elkaar. Recente ontwikkelingen worden doorgaans via nieuwsbrieven, het intranet of de unitmanagers gecommuniceerd naar de medewerkers. Er bestaan verschillende overlegvormen, waaronder het teamoverleg, casuïstiekbesprekingen, intervisie en het tbs-casus-overleg (TCO). Een bijzonder overleg is het recent nieuw ingevoerde werkberaad in de werkstraf-unit. Het werkberaad bestaat uit een aantal medewerkers werkstraf en de unitmanager werkstraf. Dit overlegorgaan heeft de bevoegdheid om nieuwe werkwijzen binnen de werkstrafunit vast te stellen. Volgens de respondenten vergroot deze handelswijze de draagkracht voor nieuwe werkwijzen en regels.

Externe communicatie

Er is sprake van een goede samenwerkingsbereidheid tussen RN regio Rotterdam en externe partijen. De organisatie werkt onder andere nauw samen met haar opdrachtgevers (OM en PI), de politie, het Veiligheidshuis en de andere reclasseringsorganisaties in de regio.

Wat betreft de samenwerking met het Veiligheidshuis, constateert de Inspectie VenJ het volgende. Het ministerie van Veiligheid en Justitie financiert de reclasseringsorganisaties per afgerond product. Ondanks dat de inzet van reclasseringsorganisaties in Veiligheidshuizen geen directe productie oplevert, is er in Rotterdam sprake van een actieve inzet van reclasseringswerkers in het Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond (gehuvest in het pand van RN regio Rotterdam). Zo schuiven toezichthouders aan bij casusoverleggen en levert RN regio Rotterdam voorzitters voor de casusoverleggen en projectgroepen. Desalniettemin zijn niet alle reclasseringswerkers overtuigd van het nut van hun inbreng. Zo gaf een aantal toezichthouders aan doorzettingsmacht te missen.

Meldcode Huiselijk Geweld

Reclasseringsorganisaties zijn ook verplicht om bij constatering van een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling hiervan melding te maken bij het Steunpunt huiselijk geweld. Binnen RN heeft iedere medewerker een e-learning moeten volgen voor het maken van de melding. Reclasseringswerkers hebben veel te maken met casussen waarin huiselijk geweld een rol speelt of heeft gespeeld; cliënten zijn zowel dader als slachtoffer. Door tijdig te interveniëren aan de hand van de verplicht te doorlopen stappen – in samenwerking met netwerk-/ketenpartners – komt het zelden tot een officiële melding bij het Steunpunt.

7.1.4 Integriteit

Er is helder beleid beschikbaar over het onderwerp integriteit. Medewerkers zijn er van op de hoogte en de organisatie gaat zorgvuldig om met de spaarzame integriteitsschendingen die zich voordoen. RN regio Rotterdam voldoet aan de eisen op het gebied van integriteit.

7.1.5 Evaluatie

Audits

Vanuit het landelijk kantoor van RN gaan vanaf de zomer van 2014 audits plaatsvinden om op termijn alle taakspecialismen te onderzoeken. De audits dienen als kwaliteitscontrole. Unitmanagers kunnen de resultaten van de audits gebruiken in hun aansturing op de unit. De audits kunnen op deze manier een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de uitvoering.

Tevredenheidsonderzoeken

Er zijn de afgelopen jaren geen systematische tevredenheidsonderzoeken uitgevoerd bij ketenpartners. Wel is er tijdens overleggen ruimte voor een terugkoppeling, zij het op algemeen dan wel op casusniveau.

RN voert om het jaar landelijk een medewerkertevredenheidsonderzoek uit. Het laatste geplande onderzoek is in verband met de reorganisatie van het najaar van 2013 verschoven naar het najaar van 2014.

Er zijn de afgelopen jaren geen tevredenheidsonderzoeken uitgevoerd onder cliënten. Een cliënttevredenheidsonderzoek kan een constructieve bijdrage leveren aan de kwaliteit van het reclasseringswerk.

7.1.6 Veiligheid

Voorkomen intimidatie en agressie

Huisregels

Nieuwe cliënten krijgen bij de uitnodiging een aantal folders, waaronder de huisregels. In het pand in Rotterdam zijn de huisregels zowel bij de entree als bij de spreekkamers goed zichtbaar voor bezoekers. In Dordrecht, waar RN regio Rotterdam een aantal ruimtes huurt in het pand van de forensische psychiatrische polikliniek Het Dok, zijn op het moment van de doorlichting geen huisregels zichtbaar. RN regio Rotterdam is er recent ingetrokken en Het Dok heeft aangegeven het onwenselijk te vinden om de huisregels in de wachtruimte te hebben.

Fysieke veiligheid op de spreeklocaties

Alle spreekruimtes van de locatie in Rotterdam zijn op dezelfde verdieping. Er is altijd beveiliging aanwezig, er is direct toezicht op een tweetal spreekruimtes en cameratoezicht op alle spreekruimtes. Reclasseringswerkers nemen een draagbaar alarm mee naar de spreekkamers. Het is in Rotterdam ook mogelijk om cliënten 's avonds te spreken.

In Dordrecht is geen sprake van een afscheiding tussen de spreekkamers en de kantoorruimte. In theorie kunnen de cliënten in de kantoorruimte komen. Dit komt mede doordat de kantoorruimtes van RN regio Rotterdam en Het Dok in dezelfde gang zitten als de spreekkamers.

De receptie van Het Dok heeft door middel van cameratoezicht zicht op de spreekkamers. De afspraak is dat de receptiemedewerker het alarmnummer 112 belt indien de situatie escaleert in een spreekkamer. De reclasseringswerkers nemen daarnaast een draagbaar alarm mee naar de gesprekken. Dit alarm gaat af in de kantoorruimtes van de reclassering en het Dok. De aanwezigen dienen hier zelf in te grijpen. Mede omdat er nog niet is geoefend met deze werkwijze, geven reclasseringswerkers aan (nog) niet tevreden te zijn over de veiligheidssituatie in Dordrecht.

Omwille van de beperkte beveiligingsmaatregelen op deze locatie, is afgesproken dat reclasseringswerkers bewust de afweging dienen te maken of zij een cliënt in Dordrecht kunnen spreken. Als er vermoedens zijn dat een cliënt agressief kan worden of anderszins een onveilige situatie kan veroorzaken, dient er in Rotterdam afgesproken te worden.

De veiligheid van de spreeklocaties in de penitentiaire inrichtingen verschilt. In sommige PI's is altijd personeel in de buurt, is de kamer goed ingericht en is er een alarmknop. In andere PI's is dit niet het geval. Reclasseringswerkers hebben hiermee dan ook wisselende ervaringen.

Huisbezoek

Voor het huisbezoek geldt een protocol dat stelt dat reclasseringswerkers na afloop van een huisbezoek bellen dat het gesprek is afgelopen. Reclasseringswerkers houden er echter verschillende werkwijzen op na wat betreft het huisbezoek, en houden zich doorgaans niet aan het protocol. Zij maken een bewuste afweging of zij – al dan niet alleen – op huisbezoek gaan. Het gebeurt hierdoor ook dat een reclasseringswerker het eerste huisbezoek alleen aflegt. Het is bij collega's niet altijd bekend dat een reclasseringswerker op huisbezoek gaat; in de praktijk is niet standaard sprake van een vorm van controle op een goede afloop.

Trainingen

Voor alle medewerkers van RN regio Rotterdam is de training 'omgaan met agressie en geweld' verplicht. Deze wordt periodiek herhaald.

Omgang met incidenten

RI&E

De RI&E van de locatie in Rotterdam is verouderd en niet meer actueel, mede vanwege het tijdelijk verblijf elders in 2012-2013 vanwege de vondst van asbest. Voor de locatie in Dordrecht is geen RI&E beschikbaar, omdat deze zeer recentelijk in gebruik is genomen (april 2014). De RI&E's van beide locaties staan op de planning voor 2014.

Incidenten

Incidenten ten aanzien van agressie en geweld van cliënten gericht tegen de reclasseringswerkers komen de laatste jaren gemiddeld drie of vier keer per jaar voor. Reclasseringswerkers weten hoe zij de incidenten na afloop dienen te melden. De unitmanager is verantwoordelijk voor de afhandeling en de nazorg. De wijze waarop RN regio Rotterdam omgaat met incidenten is zorgvuldig.

7.2 Conclusie, oordelen en aanbevelingen

Algemene conclusie

De reorganisatie naar RN 2.0 heeft veel invloed gehad op RN regio Rotterdam. De Inspectie VenJ treft RN regio Rotterdam aan in een periode dat zij op onderdelen nog zoekende is naar nieuwe werkwijzen om de check op de uitvoering te waarborgen. De inzet van de kwaliteitsfunctionarissen kan hierin een meerwaarde zijn, al is het op het moment van schrijven nog niet bekend hoe intensief, structureel en cyclisch hun inzet gaat zijn. Voorts stelt RN regio Rotterdam zich centraal op in de strafrechtketen en zoekt de samenwerking met ketenpartners actief op. De Inspectie VenJ vindt het opvallend dat de reclassering een flinke bijdrage levert aan de inzet in het veiligheidshuis, maar de meerwaarde hiervan op uitvoeringsniveau niet breed wordt gedragen.

De Inspectie VenJ signaleert een aandachtspunt en twee verbeterpunten. Het aandachtspunt betreft de invoering van nieuwe ontwikkelingen; in dit geval het adolescentenstrafrecht. Op het moment van invoering van deze nieuwe regelgeving zijn nog niet alle reclasseringswerkers opgeleid en zijn zij nog onvoldoende ondersteund met middelen om hierin hun verantwoordelijkheid te (kunnen) nemen. De verbeterpunten hebben betrekking op het huisbezoek en de veiligheid op de spreeklocatie in Dordrecht. Omdat het niet mogelijk is om een dekkende inschatting te maken van de veiligheid tijdens een huisbezoek, dienen er minimale randvoorwaarden te worden gecreëerd waardoor het duidelijk is dat iemand op huisbezoek is en dat er een melding is dat het huisbezoek goed is verlopen. De veiligheidsmaatregelen op de spreekloca-

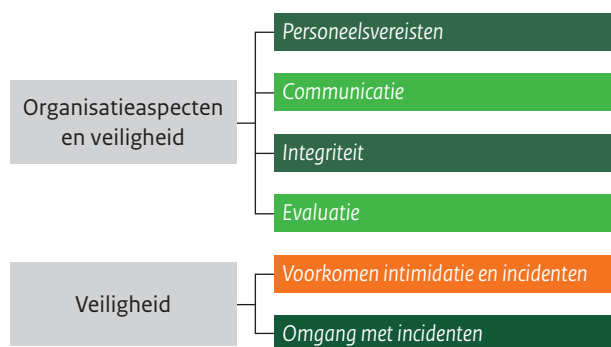
tie in Dordrecht zijn onvoldoende. RN regio Rotterdam onderkent reeds tijdens de doorlichting dat deze nog onvoldoende op orde zijn en is hiermee bezig. De Inspectie VenJ is zich dan ook bewust van het feit dat de betreffende locatie nog maar net in gebruik is genomen, maar benadrukt dat het van belang is dat de organisatie op korte termijn maatregelen neemt om de veiligheid te verbeteren.

Aanbevelingen

- Zet in op het evalueren van het reclasseringswerk bij de cliënten, indien nodig in samenspraak met het hoofdkantoor.
- Creëer een werkwijze waarmee minimale randvoorwaarden voor de veiligheidsbewaking van een huisbezoek zijn gewaarborgd.
- Zorg voor voldoende veiligheid(-sgevoelens) op de locatie in Dordrecht. Hang huisregels op, zorg voor een duidelijke werkwijze bij een alarmmelding en oefen deze situaties ook.

Figuur 8 geeft de oordelen per getoetst criterium schematisch weer.

Figuur 8. Oordeel organisatieaspecten en veiligheid

8

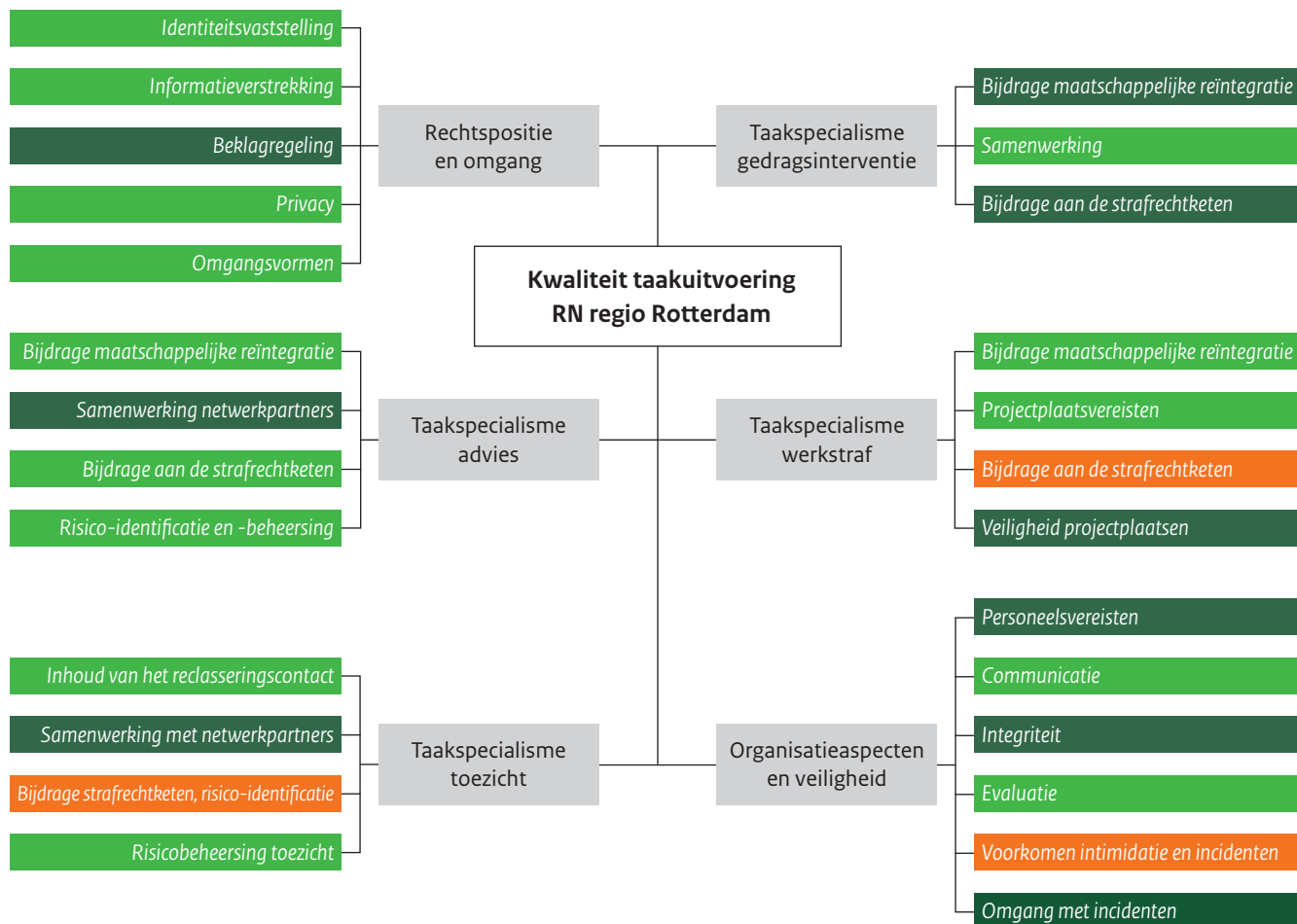
Slotbeschouwing

De Inspectie VenJ is overwegend positief over de wijze waarop RN regio Rotterdam invulling geeft aan haar reclasseringstaken. De organisatie stelt zich centraal op in de strafrechterketen en er is sprake van een goede samenwerkingsbereidheid. RN regio Rotterdam voert haar werkzaamheden voor het grootste deel uit conform de criteria zoals geformuleerd in het toetsingskader reclassering (2014). De Inspectie VenJ trof een organisatie aan waarin medewerkers met een grote mate van openheid en gedrevenheid werkzaam zijn. Het valt op dat RN regio Rotterdam sterk de behoefte heeft om zich te blijven ontwikkelen en verbeteren. Zij doet dit door hier op creatieve en proactieve wijze mee om te gaan.

De Inspectie VenJ heeft een aantal aandachts- en verbeterpunten geconstateerd, waarvan de meeste betrekking hebben op het taakspecialisme toezicht. Zo behoeven de registratie in IRIS en de starttermijnen van het toezicht verbetering en meent de Inspectie VenJ dat er op onderdelen meer aandacht moet zijn voor het methodisch werken. Figuur 9 bevat een totaaloverzicht van de getoetste criteria.

Figuur 9. Totaaloverzicht oordelen

Binnen het taakspecialisme werkstraf heeft de Inspectie VenJ geconstateerd dat RN regio Rotterdam te maken heeft met een hoge instroom, maar moeite heeft hieraan tegemoet te komen. Dit komt doordat het aantal werkstrafopdrachten vanuit het OM al langere tijd hoger is dan het aantal dat bij RN regio Rotterdam is ingekocht. RN regio Rotterdam zal dus met de huidige formatie hierop in moeten spelen, maar dit heeft gevolgen voor de doorlooptijden. Voor een effectieve tenuitvoerlegging van werkstraffen acht de Inspectie VenJ het van belang dat zowel het OM als RN regio Rotterdam – ieder vanuit hun eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden – maatregelen treft, teneinde cliënten tijdig een passende werkstraf uit te kunnen laten voeren. Het plan dat RN regio Rotterdam ten behoeve hiervan heeft opgesteld, gaat uit van een instroom conform kader en richt zich op het wegwerken van de huidige wachtrij. Als de instroom boven kader blijft, is aanpassing nodig.

Een belangrijke ontwikkeling die de laatste maanden van invloed is op RN regio Rotterdam, betreft de reorganisatie die per 1 januari 2014 heeft plaatsgevonden en de nieuwe filosofie van ‘RN 2.0’. Hoewel RN regio Rotterdam hierin nog zoekende is naar goede werkwijzen die de kwaliteit borgen, neemt de Inspectie VenJ de gedrevenheid waar. Het is voor de Inspectie VenJ echter nog te vroeg om te kunnen beoordelen of met de huidige werkwijzen, in combinatie met de vereiste professionaliteit van de reclasseringswerker, de kwaliteit van de reclasseringsproducten voldoende

gewaarborgd blijft. Desalniettemin ziet de Inspectie VenJ risico's in het op basis van 'één paar ogen' uitbrengen van rapportages – voor welk taakspecialisme dan ook – en het uitvoeren van toezicht, waar het in theorie mogelijk is dat alleen de toezichthouder er zicht op heeft. Het kan zijn dat er op geen enkel moment een objectieve collegiale toets plaatsvindt. Dit terwijl dergelijke beslissingen en trajecten ingrijpende gevolgen kunnen hebben voor onder andere de vrijheidsbeneming van de cliënt. Het onderzoek, met name bij toezicht, laat daarnaast zien dat de kwaliteit van de registratie en verantwoording over en/of de uitvoering van het toezicht, nog niet altijd op het juiste niveau is. De Inspectie VenJ acht het dan ook van belang dat RN regio Rotterdam blijvend aandacht houdt voor de gevolgen die deze ontwikkeling eventueel heeft op de kwaliteit van de reclasseringsproducten. Ook de wijze waarop de reclasseringswerkers invulling geven aan de rechtspositie van en omgang met de cliënten dient hier onderdeel van te zijn.

Bijlage

Afkortingen

Afkorting	Volledige naam
3RO	De drie reclasseringsorganisaties (Reclassering Nederland, Leger des Heils, Stichting Verslavingsreclassering GGZ)
ART	Agressie Regulatie Training
ARVA	gedragsinterventie arbeidsvaardigheden
CJIB	Centraal Justitieel Incassobureau
CoVa	Training voor Cognitieve Vaardigheden
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
EC	Elektronische Controle
FIT	Facilitair Interventie Team
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
IAP	Individueel Actie Plan
IFZ	Indicatiestelling Forensische Zorg
Ifzo	Informatievoorziening forensische zorg
IRIS	Integraal Reclassering Informatie Systeem
IVenJ	Inspectie Veiligheid en Justitie
KVV	Kiezen Voor Verandering
LdH	Leger des Heils
NIFP	Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie
OM	Openbaar Ministerie
PI	penitentiaire inrichting
PIJ	Plaatsing in een Inrichting voor Jeugdigen
RI&E	risico inventarisatie & evaluatie
RISc	Recidive inschattingsschalen
RN	Reclassering Nederland
SMART	Specifiek Meetbaar Acceptabel Realistisch Tijdgebonden
SVG	Stichting Verslavingsreclassering GGZ
tbs	terbeschikkingstelling
TCO	Tbs-casusoverleg
TUL	Tenuitvoerlegging
ZSM	Zo Snel, Slim, Selectief, Simpel en Samenlevingsgericht Mogelijk

Bijlage

Bronnen

Afspraken DJI
Algemene samenwerkingsafspraken 3RO
Communicatiestructuur regio Zuid-West
Doorlichting arbeidsomstandigheden groepsproject Keilestraat
Factsheet 'adviseren zonder medewerking'
Factsheet 'goed toezicht'
Incidentenprotocol regio Zuid-West
Lijst externe projecten 2013
'Lik op stuk'-werkstraf
Managementchecklist 2013
Minimonitor RN regio Zuid-West januari – april 2014
Organogram regio Zuid-West
Overzicht afgeronde adviesrapportages
Overzicht afgeronde gedragsinterventies
Overzicht afgeronde toezichten en mislukkingspercentages
Overzicht afgeronde werkstraffen
Overzicht beoordeelde GI's door de Erkenningscommissie
Overzicht doorlooptijden en percentage behaalde opleverdatum adviesrapporten
Overzicht gerealiseerde productie – geplande productie 2013
Overzicht incidenten gemeld aan het ministerie van Veiligheid en Justitie
Overzicht incidenten tegen medewerkers 2011-2013
Overzicht integriteitsschendingen
Overzicht klachten 2011-2013
Overzicht licenties personeel
Overzicht lopende gedragsinterventies
Overzicht lopende werkstraffen
Overzicht lopende toezichten en starttermijnen
Overzicht opleidingen personeel
Overzicht personeel
Overzicht termijnen en mislukkingspercentages werkstraffen
Overzicht verzuimfrequentie 2013
Privacyreglement VHH Rotterdam-Rijnmond
Privacyreglement ZSM plus

Procesafspraken Aanvraag Reclasseringsadvies OM
Samenwerkingsafspraken gemeente Rotterdam RN 9-12
Taskforce werkstraffen 2014
Tussentijdse rapportage deelwaarnemingen toezicht
Viermaandsrapportage 2013 regio Rotterdam-Dordrecht mei-augustus 2013
Wat is goed toezicht ?
ZSM processchema
ZSM werkprocessen

Bijlage

Inspectieprogramma

Dinsdag 8 april 2014

Tijd	Programma
14.00 – 17.00 uur	Dossieronderzoek IRIS

Woensdag 9 april 2014

Tijd	Programma
14.00 – 17.00 uur	Dossieronderzoek IRIS

Maandag 14 april 2014

Tijd	Programma
09.00 – 12.00 uur	Dossieronderzoek IRIS

Dinsdag 15 april 2014

Tijd	Programma
09.00 – 09.15 uur	Ontvangst, installatie van de werkkamer
09.15 – 10.30 uur	Interview met regiodirecteur
10.30 – 11.00 uur	Rondleiding locatie Rotterdam
11.00 – 12.15 uur	Interview met drie medewerkers werkstraf
12.15 – 13.00 uur	Lunch
13.00 – 14.15 uur	Interview met unitmanager werkstraf
14.15 – 15.30 uur	Interview met twee trainers
16.30 – 17.00 uur	Rondleiding locatie Dordrecht

Donderdag 17 april 2014

Tijd	Programma
12.00 – 13.15 uur	Interview OM Rotterdam
15:00 – 16:15 uur	Interview PI Rotterdam te Hoogvliet

Dinsdag 22 april 2014

Tijd	Programma
09.00 – 11.00 uur	Interview met één unitmanagers advies, één unitmanager toezicht en twee unitmanagers advies & toezicht
11.00 – 12.00 uur	Bezoek aan ZSM
12.00 – 12.30 uur	Lunch
12.30 – 13.15 uur	Interview Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond
13.30 – 15.00 uur	Interview met vijf adviseurs
15.15 – 17.15 uur	Interview met vier toezichthouders

Woensdag 23 april 2014

Tijd	Programma
09.00 – 10.30 uur	Bezoek groepsproject werkstraf Keileweg te Rotterdam
11.00 – 12.30 uur	Bezoek extern project werkstraf te Rotterdam
12.30 – 13.00 uur	Lunch
13.00 – 14.00 uur	Interview met twee kwaliteitsfunctionarissen
14.00 – 15.00 uur	Interview met vier cliënten (Dossieronderzoek)
15.00 – 16.00 uur	Vorbereiding terugkoppeling
16.00 – 16.45 uur	Terugkoppeling eerste bevindingen Inspectie VenJ aan management

Missie Inspectie Veiligheid en Justitie

De Inspectie Veiligheid en Justitie houdt toezicht op instellingen en organen die actief zijn op het terrein van veiligheid en justitie. Hierdoor draagt de Inspectie bij aan verbetering van de kwaliteit van de taakuitvoering binnen haar toezichtdomein en aan een veilige en rechtvaardige samenleving.

Dit is een uitgave van:

Inspectie Veiligheid en Justitie
Ministerie van Veiligheid en Justitie
Turfmarkt 147 | 2511 DP Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
communicatie@inspectievenj.nl

www.ivenj.nl

Juli 2014 | Publicatienummer: J-24658

*Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan,
mits deze uitgave als bron wordt vermeld.*